

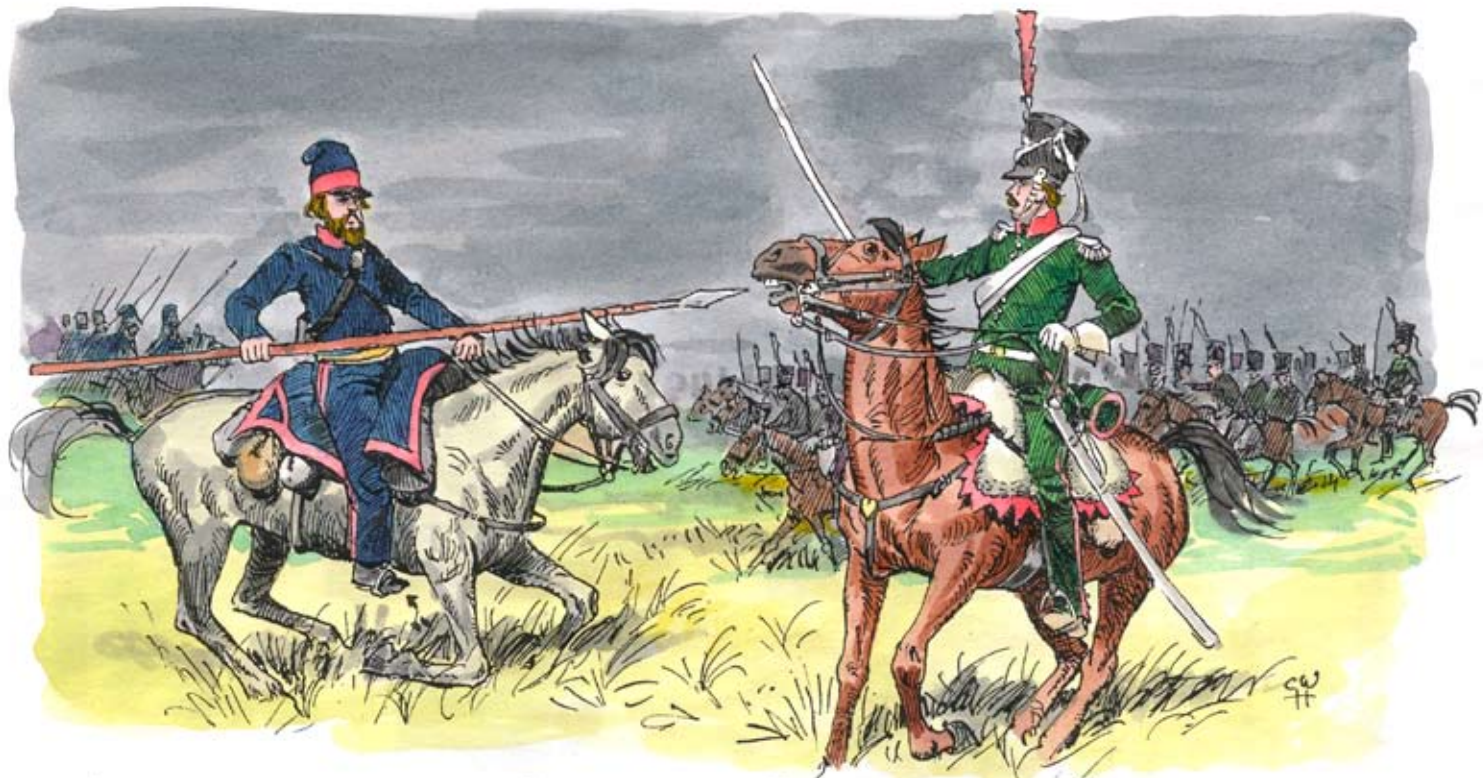
Chakoten

Dansk Militærhistorisk Selskab

INDHOLD

Redaktøren orienterer	side 3
Siden sidst	side 4
Besøg på Musée de la figurine historique i Compiègne af Warmi Hansen	side 6
Laurbærkronede Ørne af Ivan M.C.S. Elsmark	side 8
Kampen ved Romanov 15. juli 1812 af C. Würgler Hansen	side 16
Indkaldelse til Generalforsamling samt regnskab for 2007	side 17
Idé fra det hjemlige skatkammer af Christian Raun	side 19
Saloniki-fronten i Grækenland, 1916 af Claus Mogensen	side 20
Bog anmeldelse Korstog i Europa af Aksel Willumsen	side 23
Ordonnanscorpset 1848-50 af J. Koefoed Larsen	side 24
Chakotens mødeliste for 2008	side 25
Oversigt over farvebilleder	side 26

Kosakker og ridende Jægere af 1. Palske regt. ved Romnovo 15 juli 1812.

Chakoten

Udkommer 4 gange årligt og udgives af Dansk Militærhistorisk Selskab
Udgives med støtte fra Prins Joachims og Prinsesse Alexandras Fond

Abonnement tegnes ved indmeldelse i Selskabet.

Bank reg. nr. 1551 konto 655-4873
IBAN: DK37 3000 0006 5548 73
SWIFT: DABADKKK
Kontingent for 2008 kr. 300,-
Fra udlandet kr. 350,-

Selskabets Protektor

Hans Kongelige Højhed Prins Joachim

Selskabets Præsident

Hans Chr. Wolter
Violvej 36, 3500 Værløse
Tlf. 44 48 43 42
E-mail: wol@newmail.dk

Redaktør og indmeldelse

Claus Mogensen
Kaktusvej 49, 2300 Kbh. S
Tlf. 48 17 26 81
E-mail: editor@hobby.dk

Kasserer

Henning Bjerg Karstensen
Nymøllevej 121, 2800 Lyngby
Tlf. 45 87 81 80
E-mail: lihenkar@post1.dknet.dk

Adresser og -ændringer

Jørgen Koefoed Larsen
Maagevej 34, Masnedø,
4760 Vordingborg, Tlf. 55 34 62 89
E-mail: masnedbo@mail.tele.dk

Anvisningssalg: Aksel Willumsen

Kongedybet 18. 2.th, 2300 Kbh. S
Tlf. 32 54 01 77
E-mail: aksel@corfitz.com

Udveksling af blade: Ole Thureholm

Hjorteledet 7, 3660 Stenløse.
Tlf. 41 26 57 81
E-mail: thurholm@post5.tele.dk

Selskabets hjemmeside

www.chakoten.dk

Grafisk design: Birgit Due

CHAKOTEN 2008: ISSN 0901-4799
CVR-nr. 31148448

Tryk: PE Offset & Reklame
Tømmervej 9, 6800 Varde

Redaktøren orienterer

Betaling af kontingent for 2008.

Med tidsskriftets december nr. fulgte girokort til indbetaling af kontingent. Tidligere har disse været fortrykt, og for at spare omkostninger til dette er de forsynet med stempel med konto nr. og navn. Hvis man betaler via netbank, skal man blot huske at rette indbetalingskort korttype til +01 i stedet for +14 og anføre kontonr. i sidste rubrik og så opgive navn og evt. e-mail-adresse i meddelelser til modtager, så bliver kassereren glad. Tidligere har betalingsfristen været ultimo februar, det accepteres naturligvis fortsat.

Husk generalforsamlingen lørdag den 5. april

Vi starter kl. 13.00 med Børs. Kl. 14.00 er der generalforsamling, og efterfølgende tager vi et rask lille anvisningssalg.

Se særlig artikel om Generalforsamlingen med bestyrelsens beretning og det reviderede regnskab for 2007 i tidsskriftet samt i mødeprogrammet bag i tidsskriftet og på hjemmesiden.

Udstillinger

1) I anledning af 350-års dagen for Roskilde freden, som blev undertegnet den 26. februar 1658, åbner Roskilde Museum en udstilling om Roskilde-freden. Udstillingen er åben fra den 27. februar til 5.maj 2008. Som bekendt forsøger Chakoten altid at være aktuel, og som så ofte før, lykkedes det også her, idet Lars Cramer-Petersen som bekendt bl.a. skildrede de dramatiske hændelser, der førte frem til Roskilde freden på vort møde den 6. februar.

2) I anledning af 200-året for ankomsten til Danmark i marts 2008 af det franske spanske hjælpekorps på 26.924 mand, hvoraf ca. 15.000 var spaniere, er der taget initiativ til en vandrestilling på følgende 4 museer med bl.a. originale genstande efterladt af spanske soldater:

1 februar til 24. marts på Holbæk Museum
29. marts til 1. juni på Museet på Koldinghus
13. juni til 17. august på Langelands Museum
29. august til 2. november på Roskilde Museum

Chakoten deltager i vandrestillingen på de 3 sidstnævnte museer med figurer fremstillet og bemalet af John Sjøberg, Christian Raun og John Winther Hansen

Husk mødet herom onsdag 3. september. Spanierne i Danmark, 200 år. Se mødeprogrammet bag i tidsskriftet eller på hjemmesiden

Konkurrence om hvem der først skaffer 2 medlemmer yderligere

Det har været en god start på 2008 med 7 nye medlemmer. Hvervning af nye medlemmer betyder meget for at sikre, at vort eksklusive lille selskab ikke bliver for eksklusivt. Så kender du nogen, der deler vor interesse på den ene eller anden måde, så byder vi altid gerne nye medlemmer velkommen.

Det er utrolig vigtigt at fastholde det nuværende medlemstal. Et faldende medlemstal indvirker negativt på foreningens liv. Der kommer lidt færre til møderne og der er lidt færre der forsyner blad og hjemmeside med stof. Der er lidt færre til at inspirere.

Det eneste, der stiger, er vores gennemsnitsalder. Et faldende medlemstal betyder desuden manglende medlemskontingenter, der som muligvis bekendt primært går til fremstilling af vores blad.

Heldigvis er der stadig nok, der skriver gode artikler, og som kan inspirere os andre. Og heldigvis er vore møder stadig underholdende og fulde af kreativ hobby-snak. Og vores kontingent kan stadig sikre at Chakoten udgives 4 gange om året i en passende kvalitet. Men vi bør som en kendt skibsruder hele tiden udvise rettidig omhu for at få alle, der deler vore interesser med ind i vor kreds som medlemmer af Chakoten.

Derfor vil vi bede dig og alle vore øvrige medlemmer om - hvis du har mulighed for det - at gøre lidt reklame for foreningen. Kender du nogen, der deler vore interesser, men mangler det sidste skub? Alle der deler vore interesser vil blive hilst velkommen, men vi vil i særlig grad være taknemmelige, hvis du kan medvirke til at sænke vores gennemsnitsalder. Unge mennesker, der deler vore interesser, vil blive hilst særlig velkommen. Selv om et medlem har udtalt at Chakoten og Fremmedlegionen er de sidste 2 foretagender i Verden, der udelukkende rekrutterer mænd, så er der bestemt ikke tale om et bevidst fravalg fra vor side. Vi tager til forskel fra Fremmedlegionen imod kvindelige medlemmer, der deler vore interesser, med åbne arme.

I den anledning har vi valgt at lave en lille konkurrence. De 2 første, der anmelder et nyt kontingentbetalende medlem til redaktøren efter at tidsskriftet for marts er udkommet, vinder et eksemplar af Museumsinspektør Karsten Skjold Petersens berømte klassiker "Den Danske Hærs Uniformer i 1700-tallet".

Søndag den 28. oktober 2007

Kastellet markerede som sædvanligt sin fødselsdag. Det var den 343. af slagsen, så det er efterhånden et bedaget bygningsværk. Vi deltog ligesom i tidligere år med vor udstilling Miniature Militær i den Gamle Varmecentral.

Arrangementet var velsignet med et dejligt efterårsvejr, som havde fået mange besøgende til at lægge vejen forbi Kastelet og vor udstilling.

Vort rutinerede udstillingshold bestående af Leif Christensen, Christian Raun og Aksel Willumsen godt hjulpet af et betydeligt antal frivillige hjælpere havde som sædvanligt megen ære af arrangementet, der gled flot over scenen.

Udstillingen var sammensat af lidt genbrug fra den flotte 1807-udstilling på Frederiksborg slot og i Den Danske Bank, som fortsat gjorde sig godt, suppleret med Leif Christensens store opstilling af slaget ved Gettysburg. Hertil kommer en række yderligere medlemmers flotte figurer og køretøjer. Selv redaktøren fik stillet en halv montre til rådighed og fik derved sin udstillingsdåb med sine blanke tinsoldater. En lille dreng (givetvis et fremtidigt medlem) blev så begejstret over de strålende, flotte farver, at kun hurtigt indgriben fra det fædrene ophav sørgede for at montren ikke gik omkuld. Det lykkedes desuden præsidenten med frue, redaktøren og Finn Thorsen Hansen, der ledede kiosken, ved en ihærdig salgsindsats at få solgt en del yderligere eksemplarer af udstillingskataloget "Glimt fra krigen på Sjælland". Hvis der stadig skulle være nogen, der mangler dette i særklasse flotte katalog er der endnu nogle stykker tilbage til den latterlige pris af kr. 20,- pr. stk. ekskl. porto.

John Sjøberg, Svend Nielsen, Kim Lee, John Winther Hansen og Christian Raun demonstrerede forskellige former for bemaling og modellering. Leif Christensen og andre var trukket i re-enactmentuniformerne og dragterne fra den Amerikanske borgerkrig.

Udstillingen og Kastelets øvrige opvisning har fundet en god og publikumvenlig form til glæde for både børn og voksne.

Hvis du savner billeder og yderligere omtale af udstillingen, er hjælpen inden for rækkevidde, idet du blot fatter decembernummeret fra 2005 og 2006, hvor vi også deltog med udstillingen Miniature Militær. Udstillingen blev særdeles detaljeret omtalt i de pågældende tidsskrifter og der blev bragt rigtig mange gode billeder. Hvis du ikke har tidsskrifterne, kan du heldigvis stadig købe dem ved henvendelse til redaktøren.

Tak til alle, der gav en hånd med i arrangementet, der igen gav Selskabet stor ære. Vi er mange, der har lyst til at være med igen og allerede glæder os til at fejre Kastelets 344. fødselsdag søndag den 26. oktober fra kl. 12.00 til 16.00. Så sæt allerede et kryds i kalenderen til en rigtig god oplevelse i samvær med os andre med samme spændende hobby, og find dine fine ting frem til udstillingen. Husk i den forbindelse, at det er den dag sommertiden slutter, så hvis du ikke har reguleret dit ur, skal du komme en time tidligere for at komme samtidig med vi andre.

Onsdag den 7. november 2007

Pensioneret jagerpilot Kristen Nørgaard Kristensen tryllebandt os med sit foredrag om sin militære flyvning under Den Kolde Krig. Vi elleve, der var mødt frem, fik et rigtigt spændende foredrag, hvor vi startede med unge Kristens opvækst på landet og hørte, hvorledes vejen efterhånden gennem en lang række prøver og udskilningsløb førte ham til Hærens Flyveskole på Avnø, hvor han havde fløjet "solo" for første gang for 53 år siden. Det førte til videre flyveskole i USA og ved hjemkomsten indrullering i den enhed, der siden hen fik navnet Eskadrille 729. KNK med flyvernavnet NØR tog os gennem en lang række spændende og farefulde situationer og togter, han havde oplevet med kapløb om tid, manglende brændstof, dårligt vejr og afstand til nærmeste flyveplads.

Lørdag den 1. december 2007

Vi slog portene op til vort årlige julemøde med tilhørende årskonkurrence i Hestestalden i Kastelet. Vi var 43 tilmeldte inkl. ca. 10 ægtefæller og et mindre antal børn, og vi kunne konstatere, at det er tæt på det maksimale af, hvad vi kan være i stalden, selv når hestene er trukket ud. Stemningen var som sædvanligt god med rigeligt af smørrebrød og drikkevarer. Som sidste år var medlemmer af Figurina Danica indbudt til at deltage.

Præsidenten bød os alle velkommen med en tale, hvor han glædede sig over at se tilbage på et rigtigt godt år i Selskabet. En julesang satte stemningen i vejret, og da smørrebrødet var spist og mange flasker tomt, gik vi over til den alvorlige del af sammenkomsten – julekonkurrencen.

Der var 30 tilmeldte genstande til konkurrencen, hvilket efter det oplyste skulle være noget mindre end året før. I oversigten kan aflæses, hvem vinderne i de forskellige kategorier var. For nye deltagere

og de der langtidspanlægger og ønsker at hæve chancerne for at få førstepræmier med hjem eller måske bare præmier i det hele taget, er der udarbejdet et par statistikker, som viser, hvor og hvordan det kan betale sig at sætte ind. Som det ses, var konkurrencen hårdst i enkeltfigurerne, medens der kun var 3 deltagere i gruppen fra det hjemlige skatkammer. Det betød faktisk, at alle deltagere i denne gruppe kom på lystavlen.

Uden at gå dybt ind i konkurrencemæssige tankegange bør man i teorien næppe indlevere mere end en genstand i hver gruppe, hvis man synes, at det er vigtigere at vinde førstepladser end at deltage, idet man jo konkurrerer mod sig selv, hvis man stiller med flere genstande i samme gruppe. At dette ikke altid holder stik demonstrerede Claus Anderson tydeligt, ved at anmelde 4 genstande i gruppen figurer over 65 mm og alligevel tage en første præmie. Så intet er givet på forhånd. Måske vil han ved lejlighed afsløre sin taktik. Vi bringer et billede af nogle af medlemmerne, der endnu kan passe konfirmationstøjet. Det fremgår tydeligt, at der lægges sidste hånd på de alliancer, der skal bringe præmier i hus.

Præmierne var de fornemme vinderdiplomer udformet af Chr. Würbler Hansen samt en flaske af Chakotens noksom berømte årgangsrødvin, hvor druerne er badet i solen på de sydvendte skrånninger i det sydlige Europa.

På bagsiden af tidsskriftet vises en række af udstillingsgenstandene, hvor vægten er lagt mere på fotografiets kvalitet end genstandens resultat i konkurrencen.

Afslutningsvis en stor ros til Aksel Willumsen, Christian Raun og Leif Christensen for afviklingen af et rigtigt hyggeligt julemøde med tilhørende årskonkurrence.

Onsdag den 2. januar 2008,

På årets 2. dag mødtes vi til fremvisning af gaver og anvisningssalg. Der var vist ingen, der havde taget gaver med. Men det kan jo skyldes, at der havde været lutter bløde pakker under træet, eller at man allerede var gået i gang med bemalingen og lige ville vente til malingen var tør, før man luftede sine ny erhvervelser.

Der var 80 bøger på anvisningssalg, så Ole Thureholm var nødt til at sætte turbo på auktionsprocessen. Selv om der var et ganske pænt fremmøde var der en del bøger, som ikke havde den helt store interesse, men dem ser vi nok snart igen til børssalg.

Alliancer indgås. Det gælder om at vinde. Intet kneb er for ufint, selv om det er jul. Hvis du stemmer på mig i denne kategori, stemmer jeg på dig i den anden kategori.

Vindere af Chakotens julekonkurrence 2007

Best in Show

Svend Nielsen, Lille Kongensgade, 1807

Figurer indtil 65 mm

1. Christian Raun, Sergeant Bir Hakim, 1942
2. Claus Anderson, Marshal Souldt
3. John Winther Hansen, 92 Gordons Highlanders 1807

Figurer over 65 mm

1. Claus Anderson, Templar Knights
2. Svend Nielsen, Fransk Kyrassør
3. Henning B Karstensen, Nissepige

Dioramaer, opstillinger

1. Svend Nielsen, Lille Kongensgade, 1807
2. Aksel Willumsen, Nordstatshæren på vej til Atlanta 1864
3. John Sjøberg, Peyman og Bille, 1807

Figurgrupper, vignetter

1. Elith Hald, Ramses den II
2. Elith Hald, Germanerkrigen 180 ad
3. Svend Nielsen, Studenterkorpset, 1807

Fra det hjemlige skatkammer

1. Henning Pedersen, Hjemmelavede knive
2. John Hansen, Dansk Husartrompet, anno 2000
3. Svend Nielsen, Tyske ordner 1939-45

Lidt julestatistik

Antal genstande i de forskellige konkurrencekategorier

Enkeltfigurer/rytterfigurer op til 65 mm (runde/flade)	9
Enkeltfigurer/rytterfigurer over 65 mm (runde/flade)	7
Figurgrupper/vignetter (max 4 figurer, alle størrelser)	6
Dioramaer og opstillinger	5
Fra det hjemlige skatkammer	3

I alt 30

Antal indleverede genstande fordelt på personer

6 genstande	1 person
5 -	2 -
4 -	0 -
3 -	1 -
2 -	3 -
1 -	5 -

Besøg på Musée de la figurine historique.

Af Warmi S. Hansen

Tager man toget fra Gare du Nord i Paris 36 km mod nordøst, kommer man til Compiègne, en typisk fransk provinsby, beliggende ved en biflod til Seinen. Byen er som mange franske provinsbyer meget velholdt og med et sandt blomsterflor på torvet foran rådhuset. Compiègne er mest kendt for den gamle jernbanevogn (desværre kun en kopi, men med det originale inventar) der står i en mindepark i Compiègne-skoven ca. 10 km øst for byen. Her foregik undertegnelsen af våbenstilstanden den 11. november 1918. Jernbanevognen blev stående på stedet og indrettet som et museum til minde om den historiske begivenhed og det tyske nederlag. Under 2. verdenskrig måtte franskmændene lide den tort i samme jernbanevogn at undertegne tyskernes våbenstilstandsbetingelser under overværelse af Hitler, Göring og Ribbentrop. Senere blev den historiske jernbanevogn ført til Tyskland, hvor den blev ødelagt under et bombeangreb. En tilsvarende togvogn blev i 1945 opstillet på den gamle plads i Compiègne og udstyret med det originale inventar, som man havde reddet.

Det var dog ikke dette, der lokkede os til Compiègne i forbindelse med en gennemrejse fra Normandiet til Bryssel over Paris, men et museum, vi tilfældigvis havde læst om i en ældre udgave af "Turen går til Nordfrankrig", Musée de la figurine historique. (Museet for Historiske statuetter)

Museet har til huse på byens rådhus, Hôtel de Ville og tog sin begyndelse da en privatmand i 1927 testamenterede den samling af militære statuetter og dokumenter, han havde samlet mellem 1870 og 1907 til byen.

I 1931 blev et stort Waterloo diorama doneret til byen.

I 1948 blev der på initiativ af the Society og Collectors of Historical Figurines (sammenslutningen af samlere af historiske statuetter), afholdt en udstilling af statuetter og dioramaer på rådhuset. Efter denne opstilling foreslog societetet, at der blev oprettet et permanent museum for statuetter, hvor samlingerne kunne blive huset definitivt. Byens borgmester greb idéen, og Museet for Historiske statuetter var født.

Museets indgangsparti.

I 1951 blev et diorama, der forestillede en parade af franske tropper ved Béthény i 1901 for Zar Nicolas II og præsident Emile Loubet, anskaffet af byens borgmesteren til museet. Dette værk var udført fra 1903 til 1935. Efterfølgende blev museet beriget med adskillige værker, også af velkendte kunstnere.

I 1977 blev det nødvendigt at flytte museet til dets nuværende placering (et annekset ved rådhuset) for at gøre plads til ændringer i rådhuset. På dette tidspunkt foreslog borgmesteren i ønske om at udvide udstillingen, at Abbé Ducoin føjede sin samling til den eksisterende og derved skabtes "the Great French Museum of Historical Figurines" (det store franske museum for historiske statuetter).

Den måde, hvorpå samlingerne blev arrangeret og udstillet, var valgt ud fra en idé opstået under den internationale kongres for teknisk militær historie afholdt i Paris i 1969, som Abbé Ducoins samlinger illustrerede perfekt: "De historiske statuetter præsenteret i et diorama, er en privilegeret måde, hvorpå man kan udforske historien."

Billedet til venstre viser xxxxxxxx xxxx
xxxxxxx

Billedet ovenfor viser Batallion de
Neuchâtel, 1809

Kan billedteksten gøres lidt længere end:
Poststation 1803.

I dag rummer samlingen 100.000 figurer af forskellige typer og størrelser, der er samlet i seks historiske tidsaldre, hvor hovedvægten er lagt på Napoleontiden og 1. verdenskrig.

Når man træder ind i museet, er ens første tanke: "Her kan der da ikke være 100.000 modelsoldater", museet virker meget lille og der er kun lys omkring billedlugen. Resten af museet, der viser sig at slynge sig rundt, henligger i mørke kun oplyst af det lys, der er i monterne. På den måde bliver nutiden lukket ude og man ser kun de historiske scener.

Måske vil man også blive overrasket over museets dekoration. Det blev besluttet, at den mest effektive måde at vise dioramaerne ville være at pakke museet ind i mørke farver (mørkt træværk) fra gulv til loft og lade lysbåndet fra glaskabinetterne i øjenhøjde skinne ud langs væggene og på den måde vise vejen gennem historien.

Langs alle væggene er der i øjenhøjde placeret monterer med modelsoldater i forskellig størrelse og udformning, ofte en hel monte med ens figurer, alene dette

virker så overvældende, at man på stedet opgiver enhver tanke om at tælle efter for at se, om der nu også er 100.000.

Den første frit placerede monte rummer de første 500 store modeller, alle med faner fra Frankrigs store revolutionstid 1792-1803.

Længere inde i lokalerne står de store dioramaer, både placeret så man kan gå rundt om dem og i monter langs væggene. Her ser man store troppeparader, små situationer af tropper i felten, et afsnit af vestfronten under 1. verdenskrig med et utal af detaljer og dybest inde, det største; slaget ved Waterloo, som for os ikke blev mindre interessant af, at vi havde været ved Waterloo nogle dage i forvejen.

Vi kan varmt anbefale at lægge vejen forbi Compiègne, hvis man er på biltur i Frankrig, eller ferierejsen gælder Paris. Der går tog fra Gare du Nord hver time hele dagen. Museet har som så meget andet i den franske provins middagslukket mellem 12 og 14.

En 75 mm kanon i stilling i august 1914.

Forord

Ivan Elsmarks indsats for Selskabet og for tidsskriftet Chakoten er af en særlig høj karat. I 2008 er det 50 år siden, at Elsmark bragte sin første artikel i Chakoten. Det var med artiklen ”Strategiske grundbegreber fra Napoleonstiden” i 1958.

Allerede dengang var Elsmarks viden om perioden omfattende, nu – efter adskillige særdeles dybdeborende artikler om især Napoleonstidens uniforms- og fanehistorie – er den vokset til i vores medlemskreds at have antaget et rent ud legendarisk omfang.

Faktisk er det kommet så vidt, at vort højt estimerede medlem, der er bosat i Genève, i løbet af adskillige år har bidraget med så meget solidt artikel- og billedstof, at tager man de seneste årgange af tidsskriftet, svarer Elsmarks andel til ét helt nummer pr. år.

Dermed er Elsmark ikke blot det mest skrivende medlem, men han fremstår også som det bedst mulige eksempel for alle os andre – et eksempel på, at det er en lysende klar berigelse at delagtiggøre andre i sin viden.

Hvis der er nogen, der har fortjent sit medlemsskjold, som Selskabet overbragte i Schweiz, er det Ivan Elsmark. På Selskabets vegne: oprigtig tak for den trofaste og berigende indsats!

Hans Chr. Wolter

Laurbærkronede Ørne

En triumfal modtagelse i Paris i 1807-1808
– og en vexillologisk gåde

Af Ivan M.C.S. Elsmark

På rådhuset i Paris findes Edouard Detailles imponerende vægmaleri (fig. 1), som viser den højtidelige overrækkelse af guldlaurbærkranse til Kejsergardens Ørne¹ (faner) ved det storslåede indtog i Paris den 25. november 1807. Et prægtigt maleri, men som de fleste historiske billeder, behæftet med en del anakronismer².

Et 200 års minde og et glimt fra kejserdømmets storhedstid; men hvad ved vi egentligt om disse sejrskranse i guld (på fransk ”cherryens”, i det følgende betegnet **kranse**), der blev overrakt de sejrende tropper fra Austerlitz, Jena og Eylau? I denne artikel vil jeg forsøge at kaste lys over dette lidet kendte emne samt redegøre for *kransenes* oprindelse og deres videre skæbne.

Paris hyldest til Storarméen

Kort efter Austerlitzsejren modtog Napoleon, på slottet Schönbrunn, ved Wien den 13. december 1805 en delegation af 12 borgmestre fra Paris, som han skænkede 49 erobrede faner³. (Se ill. 2) Jean Dupont, borgmester for det VII. arrondissement, foreslog smigrende og med blomstrende

entusiasme⁴: ”Paris borgere og magistrat ønsker at udtale deres dybe taknemmelighed for den værdifulde gave, som Deres Majestæt har besluttet at skænke i form af de første erobrede faner og kanoner. [...] Vi anmoder Deres Majestæt om at måtte skænke ørne af guld til de modige falankser⁵ som har erobret disse faner og kanoner”⁶. (Om franske faner, se min artikel i Chakoten 2004/4.)

Dette forslag forekom dog Napoleon ikke blot overdrevet, men der kunne naturligvis ikke være tale om at udskifte Ørnene, som han personligt havde overrakt regimenterne ved den store parade året før på Champ de Mars, med nye fra byen Paris⁷. Imidlertid indvilligede han i, at man skænkede guldlaurbærkranse til Storarméens Ørne. Det var en tanke i den klassiske tradition; som de romerske legioners *Aquila* (ørnemærker) blev smykket med sejrskranse, således ville man på lignende vis hædre de franske faner, – ikke med løv, der visnede, men i uforgængeligt guld. Tidens mode var fyldt med henvisninger til græske og romerske forbilleder. Ikke blot optrådte metaforiske laurbærkranse i taler og skrifter⁸; men de prægede tidens design, og

Figur 1. Edouard Detailles vægmaleri af overrækkelsen af guldkranse til Kejsergarden, Paris, den 25. november 1807 (Rådhuset i Paris).

kejseren selv havde ved sin kroning båret en laurbærkrans af guld⁹. (Den der søger et hjemligt eksempel, behøver blot at kaste et blik på busten af Frederik den Tredie, som er placeret over porten på Kastellet). Det var også skik at hædre faner med laurbær- eller egeløvkranse efter en sejr. Således lod general Ney i 1801 uddele laurbærkranse til fanerne fra den 15. Halvbrigade, og Fantin des Odoards beskriver, hvorledes magistraten i Nancy dekorerede de forbimarcherende regimenters Ørne med krans af flettede laurbær¹⁰.

I Paris vedtog magistraten derfor i 1806

at lade fremstille 378 laurbærkranse¹¹ i guld. Kransene er beskrevet som to laurbærranker i form af en krans holdt sammen med et blåt bånd i emalje, hvorpå var indgraveret "Ville de Paris à la Grande Armée"¹². Disse krans skulle fæstes på ørnen, som udgjorde fanespidsen, til hæder for de hjemvendende tropper¹³. Imidlertid udbrød i 1806 igen krig, og med de påfølgende felttog i Tyskland, Prøjsen og Polen måtte denne ceremoni foreløbigt udskydes.

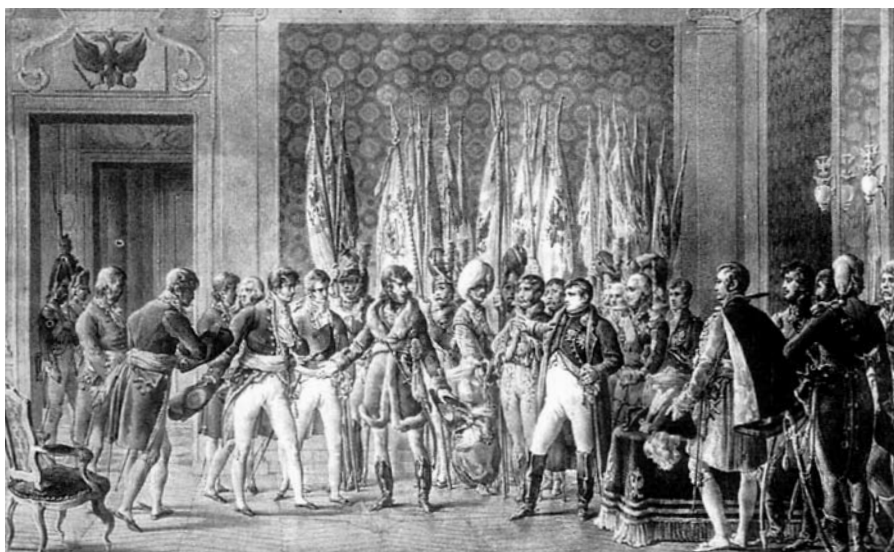
En lejlighed frembød sig efter fredsslutningen i Tilsit i juli 1807. Det var Napoleons

hensigt at belønne Kejsergarden for dens indsats i felttogene, og som det første korps skulle den vende tilbage til Paris. Begivenheden var påtænkt lig et triumftog i det gamle Rom, et folkeskue, der skulle hædre den glørværdige Storarmée og kaste glans over kejserdømmet.

Forberedelser til Kejsergardens indtog i Paris

Napoleon vendte tilbage til Tuilerierne i Paris den 9. august, men allerede den 29. september tog han ophold på slottet Fontainebleau, hvor han var mindre tynget af den strenge hofetikette. Dagen derpå skrev han til marskal Bessières¹⁴: "*Jeg ønsker, at min Garde foretager en samlet indmarch i Paris; at Du møder den; at den bliver modtaget af borgmestrene under en triumfbue, som placeres på den vej ad hvilken de ankommer, ... [og at] borgmestrene og magistraten giver en gallamiddag for alle soldaterne i min Garde. Det vil være nødvendigt at holde den første kolonne tilbage, så hele korpset samlet kan indmarchere i Paris*".

Napoleon fulgte dette op den 31. oktober, da han skrev til indenrigsministeren Emmanuel Crétet: "*Min Garde ankommer i begyndelsen af november. [...] Præfekten og bystyret modtager min Garde ved indtoget i Paris. Kort sagt, De skal pålægge præfekten at organisere alt således, at denne ceremoni er så opløftende og virkningsfuld som muligt; jeg minder om, at der til lejligheden bør komponeres sange og skrives vers. Guldkransene gives ved denne lejlighed til Garden, for at blive fæstet på fanerne*".

Figur 2. Napoleon modtager delegationen af Paris borgmestre den 16. december 1805 (Efter samtidigt stik).

Laurbærkronede Ørne

Men Napoleon overlod ikke noget til tilfældighederne, og den 2. november 1807 beordredes følgende: "Kejsergarden ankommer den 24. november i omegnen af Paris og indkvarteres i Saint-Denis, Vincennes, Claye, ... [etc.], dagen derpå samles den på Route de Claye for klokken et at marchere gennem byporten Saint-Martins [i Paris]. Garden modtages som allerede beordret; fra porten Saint-Martin marcherer den ad boulevarderne til Rue de Rivoli, og ankommer til Place du Carrousel og slottet Tuilerierne, hvor den opmarcheres på linie. Hvis kejseren er i Paris, inspicerer han tropperne og modtager derefter officererne i slottets representationsgemakker (grands appartements); hvis ikke, afleverer Garden sine Ørne på slottet¹⁵ og afmarcherer derefter til deres kvarterer. Den 26. vil Paris magistrat give en festbanket på Champs-Élysées for Gardens officerer og gardere. [...] Garden vil ikke modtage nye uniformer; indmarchen skal foregå feltmæssigt klædt (habits de guerre). Den marcherer i følgende orden: gardejægerne til hest, fusillererne, jægerne til fods, grenadererne til fods, dragonerne, grenadererne til hest; elitegendarmeriet, som er i Paris, kan sende en eskadron dagen forinden til at afslutte kortegen. De kommanderende officerer marcherer i spidsen for hvert deres regiment."

Napoleon havde besluttet, at dette stor-slåede arrangement skulle afholdes udelukkende til ære for Storarméen, og ikke hans person. Allerede den 16. november forlod han Fontainebleau for at rejse til Italien og vendte først tilbage til Paris den 1. januar 1808.

Indtoget i Paris

Dagbladet Journal de l'Empire beskrev Gardens indmarch den 25. november således:

"Festen, der blev afholdt i dag af byen Paris til Kejsergardens ære, præsenterede sig som en virkelig familiefest, smykket med op-rigtig munterhed og en sand livsglæde. Magistraten modtog de tapre soldater under en triumfbue dedikeret til Storarméen, opstillet udenfor byporten la Villette. Præfekten for Seinedepartementet talte på Paris vegne, hvorefter Ørnene fra de forskellige korps blev smykkede med krans i guld, som byen havde bekostet. Derpå defilerede Garden foran magistraten, som havde taget plads på en tribune. En enorm menneskemængde var forsamlet overalt i gaderne, og kejserindens dragoner og gardens grenaderer på smukke heste tiltrak sig især alles opmærksomhed. Kortegen marcherede i følgende orden: fusillere, grenaderer til fods, guider til hest, kejserindens dragoner, grenaderer til hest og tilsidst nogle bagagevogne. Alle of-

Ørn med krone, Gardegrenadererne til hest efter tegning af P. Benigni.

ficerer var i gallauniform og bar ordensdekorationer. Efter tropperne havde defileret, fulgte borgmestrene og byens honoratiorese eskorteret af kavaleri, og alle begav sig til Champs-Élysées, hvor der var opstillet borde til en stor festbanket givet af byen til ære for Kejsergardens regiment. [...] Klokken 8 blev der affyret fyrværkeri; ingen uorden og intet uheld forstyrrede den så smukke dag". – (Og det trods regnen!)

Sergent Jean-Baptiste Barrès¹⁶ skriver: "Fra om morgenen [25. november] var triumfbuen omringet af en enorm menneskeskare. Vi ankom fra Rueil klokken 9 morgen og blev formeret i tætte kolonner på markerne ved triumfbuen, for således at holde vejen fri for kørsel. Ved middagstid var alle tropper ankommet, Ørnene, der var samlet i spidsen af kolonnerne, blev dekorerede af præfekten fra Seinedepartementet. [...] Efter de traditionelle taler¹⁷ indtog Ørnene igen deres pladser i regimenterne, 10.000 mand iført galla¹⁸ defilerede under triumfbuen [bred nok til 20 mand], til lyden af tambour- og musikkorpsene, artillerisalver og jubelråb fra befolkningen. [...] Ved ankomsten til Tuilerierne marcherede vi gennem den smukke triumfbue, som var blevet bygget, medens vi havde været væk fra byen¹⁹. Efter at have deponeret vore Ørne på slottet, hvor de almindeligvis opbevares i fredstid, drog vi gennem Tuileriehaven og satte vore våben i geværpyramider. Derefter gik vi til Champs-Élysées hvor borde til titusind mand var opstillede. [...]".

Et andet øjenvidne, P.B. Lafaige de Gailar²⁰ fra Gardejægerne, fortæller i sine erindringer: "Hele Kejsergarden samledes klokken elleve morgen på Route de Claye, med fortroppen en mil [ca. 4,4 km] fra byporten.

Klokken tolv nåede den frem til triumfbuen, som var rejst ved porten Pantin, hvorigenem vi skulle defilere. [...] Alle korpsene var samlede i marchkolonner, som nåede til triumfbuen: fusillere til højre, vi [jægerne] i midten og grenadererne til venstre. Bag infanteriet var kavaleriet opstillet, med fortroppen på samme højde. Forrest stod Ørnene fra de forskellige regiment. Fanebærerne var alle til fods; samtlige infanteriofficerer stod forsamlet til højre; til venstre overfor dem var kavaleriofficererne til hest. Generalerne og korpscheferne var til fods foran Ørnene sammen med marskal Bessières. Klokken 1 middag modtog Ørnene deres krans af guld, som præfekten overrakte på byen Paris vegne. Efter distributionen af kransene hilste korpscheferne Ørnene, hvorpå officererne og fanebærerne indtog deres pladser, der præsenteredes gevær, og til lyden af trommer og horn drog tropperne under triumfbuen. [De marcherede i følgende orden]: fusillere, jægere til fods, grenaderer til fods, jægere til hest, mamelukker, dragoner, grenaderer til hest og elitegendarmer. [...] Til trods for regnen, der strømmede ned, var vor gallamiddag meget munter".

Hvilke regiment deltog

Men hvilke af Gardens regiment deltog i paraden? I det ovenstående omtales følgende: Gardens fusillere, jægere til fods, jægere til hest med mamelukeskadronen, grenaderer til fods, dragoner, grenaderer til hest og elitegendarmer. Gardemarininen er ikke nævnt. Den stod på dette tidspunkt i Nordtyskland (25 officerer og 625 underofficerer og marinere). Afdelingen havde forladt Stralsund den 25. november og ankom den 23. december til Wesel, og kunne således ikke være i Paris. På den anden side antages det, at Gardemarinens depot have stillet et kontingent²¹, ikke mindst fordi korpsets Ørn var opbevaret der²². Det antages ligeledes, at Gardens beredne artilleri har deltaget, (nok uden kanoner). Herom hersker der almindelig enighed blandt franske militærhistorikere. Det er lidt forbavsende, at der er så få skildringer i memoirer af begivenheden. Foruden de to ovenfor nævnte er der mig bekendt kun en kort notits af major Claude Guyot²³. Men selv om det accepteres, at de omtalte enheder deltog, så er vor viden om kransenes fordeling ufuldstændig.

Hvilke enheder modtog guldkrans?

For at forstå vanskeligheden ved at bestemme, hvilke regiment der modtog krans og hvor mange, så skyldes det, at der ikke i Napoleons korrespondance og ministerielle arkiver foreligger en liste over fordelingen. Grunden må søges i det forhold, at kransene var blevet fremstillet og bekostet af Paris bystyre. Da rådhuset

Enhedens navn	Ørne ²⁵ ved korpset ²⁸	Kranse ²⁶ (Regnault)	Kranse ²⁷ (Charrié)	Noter
1. Reg. Gardegrenaderer til Fods	2	2	2	2 batailloner
2. Reg. Gardegrenaderer til Fods	0	0	2	Oprettet 15.4.1806
1. Reg. Jægere til Fods	2	2	2	2 batailloner
2. Reg. Jægere til Fods	0	0	2	Oprettet 15.4.1806
Fusiller-Grenaderer	0	0	0	Oprettet 15.12.1806
Fusiller-Jægere	0	0	0	Oprettet 19.9.1806
Jægere til Hest	4	4	2	4 eskadroner
og Mamelukkompagniet	1	1	1	1 kompagni
Grenaderer til hest	4	4	2	4 eskadroner
Dragoner	0	0	0	Oprettet 15.4.1806
Gardemarinens	1	1	1	Ørnen blev i depotet
Beredent Gardeartilleri	3	3	2	3 eskadroner 14.4.1806
Elitegendarmeriet til Hest	2	2	2	2 eskadroner
Elitegendarmeriet til Fods	1	0	1	Nedlagt 15.4.1806
I alt:		19	19	

med sit arkiv blev afbrændt i 1871 under Pariserkomunen, må vi derfor nøjes med hypoteser, indtil der en dag kan fremlægges aktstykker til at dække lagunerne i vor viden. Dog er det bekendt, at 19 kranse blev tildelt Kejsergarden i 1807 og yderligere 20 i 1808 til 8 infanteriregimenter og 2 husarregimenter²⁴.

Ovenstående tabel giver en oversigt over de to hypoteser fremsat af Regnault og Charrié:

Udover de gængse hypoteser, kan andre muligheder ikke udelukkes. General Regnault, som har beskæftiget sig meget med spørgsmålet, foreslog oprindeligt i det franske tidsskrift *La Sabretache* (juni 1961), at give to kranse til 2. Regiment Grenaderer til Fods og 2. Regiment Jægere til Fods, medens han anslog, at Artilleriet til Hest kun havde fået én kranse og Elitegendarmeriet ingen; hvilket i alt giver

Figur 4. Uddeling af kranse til Ørnene (Tegning af Charles Monnet).

19 kranse. I 1967 skriver han imidlertid, at han har ændret mening, fordi disse to regimenter ikke havde nogen Ørne, og fordeles som ovenfor angivet i tabellen. Men han tilføjer, at han ikke er helt tilfreds med, at Elitegendarmeriet skulle have fået to²⁹. Desværre har han ikke forklaret hvorfor!

Med hensyn til Charriés fordeling, så er der flere uklarheder. Hvorfor skulle 2. Regiment Grenaderer til Fods og 2. Regiment Jægere til Fods have fået kranse, når de på dette tidspunkt ikke havde Ørne? Og hvorfor en kranse til Elitegendarmeriet til Fods, når denne enhed var blevet nedlagt allerede den 15. april 1806? Til gengæld anslår han, at Grenadererne og Jægerne til Hest kun fik *to kranse* pr. regiment. Dette er baseret på en mening, som vexillogen O. Hollander (død 1928) skulle have haft³⁰. Medens to er korrekt med hensyn til liniregimenterne i 1808, gjaldt det så også for Kejsergarden, som altid nød særlige privilegier?

En populær opfattelse er, at de iøjensfaldende dragoner (Kejserrindens Dragoner)

skulle have haft en Ørn og modtaget en kranse. Man ser det på maleriet af Nicolas Antoine Taunay (fra 1810), illustrationen i Marco de Saint-Hilaire bog fra 1847 (*op. cit.*) og Edouard Detailles omtalte maleri fra 1902. Det kunne naturligvis tænkes, at regimentet havde lånt en af Ørnene til lejligheden, måske fra Elitegendarmeriet? Sådanne lån er forekommet ved andre lejligheder³¹ og kan ikke udelukkes. En lignende teori om lånte Ørne kan opkastes for de to fusillerregimenter; men i mangel af historiske beviser kan man spekulere i det uendelige.

Modtagelse af nogle af Storarmeens regimenter i 1808

Med krigen på den iberiske halvø kom hæren ikke på freds fod, og få var de regimenter, der kunne vende tilbage til Paris som planlagt, for at blive fejret med guldkranse.

I alt kom det til at dreje sig om blot otte infanteriregimenter og to husarregimenter, som hver modtog *to kranse* (uanset antallet af Ørne ved regimentet), nemlig:

Regiment	Dato	Noter
8. Linie Infanterireg.	22.sept.	Mistede Ørn <i>med</i> kranse 5.marts 1811 ³² (<i>vide infra</i>)
39. Linie Infanterireg.	30.sept.	Mistede Ørn <i>uden</i> kranse 11.marts 1811
45. Linie Infanterireg.	25.sept.	Dets Ørne <i>uden</i> kranse destrueret i 1815
54. Linie Infanterireg.	23.sept.	Ørn <i>med</i> kranse returneret aug.1813 til depot
69. Linie Infanterireg.	29.sept.	Mistede Ørn ved Friedland, <i>ingen kranse</i> omtalt
76. Linie Infanterireg.	1.okt.	
6. Lette Infanterireg.	28.sept.	
16. Lette Infanterireg.	24.sept.	Oberst Belliard omtaler kort denne ceremoni ³³
2. Husar Regiment	26.sept.	Mistede Ørn <i>uden</i> kranse ved Friedland
4. Husar Regiment	27.sept.	To Ørne <i>uden</i> kranse i Paris endnu i 1815 ³⁴

Laurbærkronede Ørne

Det skal bemærkes, at fem af disse regimenter (39., 69. og 76. linie, 6. og 16. lette) *ikke* havde deltaget i Austerlitz-slaget. Tildelingen af kransene skete således ikke kun til tropperne fra 1805-felttoget, som oprindeligt påtænkt, men også til regimenter fra krigen 1807-08.

Med disse 20 kranser ophørte tildelingen. Den fortsatte krigstilstand betød, at hæren stadig var på feltod, og få var de tropper, der kunne vende tilbage til Paris. Guldkransene med deres symbolik synes at være glemte, i hvert fald for Paris bystyres vedkommende.

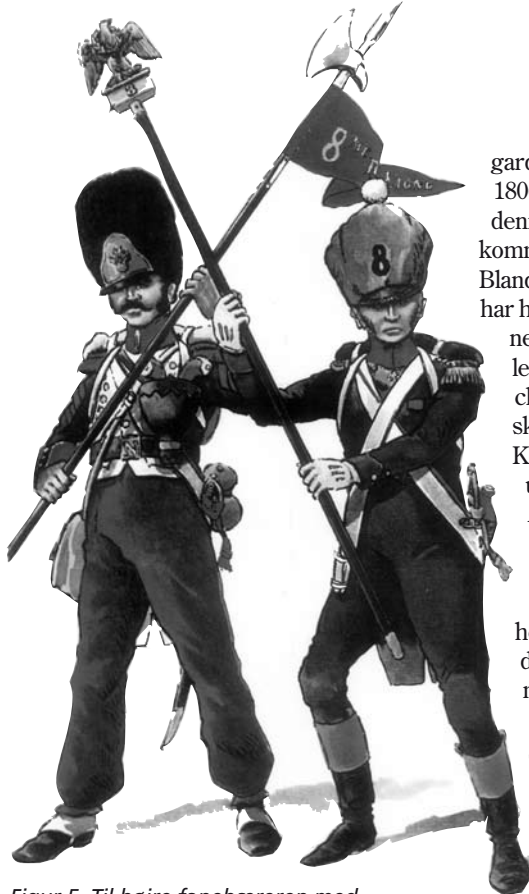
Imidlertid skrev Napoleon den 21. oktober 1811 til præfekten Frochot: "Byen Paris har ladet fremstille laurbærkrans i guld, som har været meget bekostelige. Man kan lade disse sende til korpserne ved den første lejlighed". Hertil svarer Frochot³⁵ i et brev til general Dejean, dateret 27. november 1811, at der endnu var "339 krans i rådhusets depot" ud af 378. Hermed bekræftedes, at 39 krans var blevet uddelt, men brevet indeholdt ingen oplysninger om hvilke enheder, der havde modtaget dem.

Igen den 30. november 1811 skriver Napoleon: "Jeg har i sin tid forordnet, at byen Paris anskaffede krans af laurbær i guld til regimenterne, der havde deltaget ved Austerlitz. Forespørg hos præfekten i Seine-departementet, hvor de er, således at de kan blive anvendt".

Hertil intet svar; ingen krans blev sendt til hæren! Med det ulykkelige 1812-felttog og den fortsatte krig indtil kejserdømmets fald var der andre prioriteter, der gjaldt; kransene gik i glemmebogen. I hvert tilfælde, de forblev gemt på rådhuset i Paris. Hvad blev deres skæbne? Vi kan kun spekulere. Måske var de allerede forsvundne (stjålne) ved Napoleons abdikation i 1814; måske i forvirringen efter Ludvig XVIII's magtovertagelse og Paris besættelse? Der var mange, der benyttede lejligheden til at berige sig, og som Piere Charié har skrevet: "Alle krans er sporløst forsvundne". De har bestemt været lette at støbe ned for den uærlige! Og som den deputerede Méchin i 1822 måtte erkende i Deputerkammeret, at store værdier var forsvundne i 1814 ("Des fonds considérables sont disparu").

De enigmatiske guldkrans

Garden og ti linieregimenter var blevet hædret med guldkrans, og man kunne have forventet, at disse ville være omtalt og gengivet af samtiden. Det er imidlertid ikke tilfældet. Måske har de fleste oberster undladt at anlægge kransen for at de ikke skulle gå tabt eller betragtet dem som unødvendig pynt. Trods alt, det var blot en

Figur 5. Til højre fanebæreren med 8. regiments Ørn, til venstre 2. fanebærer. Billedet viser løjtnant Guillemain og sergent Debette, som deltog i kampen ved Barossa den 5. marts 1811, således som Rigo har forestillet sig, at de kunne have set ud dengang.

gave fra byen Paris, ikke et hæderstegn skænket af kejseren selv. For en tilskuer har de ikke været lette at få øje på, ikke mindst i forbimarchen³⁶. Fanestangen var ca. 2 til 2,5 m høj, selve fuglen som kransede toppen ca. 18-20 cm, og kransen antageligt ca. 10-15 cm i diameter.

Ikonografien er som sagt forbausende mangelfuld. Bekendt er maleriet fra 1810 af Nicolas Antoine Taunay, som viser modtagelsen af Garden ved byporten la Vilette den 25. november 1807 (se ill. 3). Desværre er det behæftet med en del misforståelser. Dragonerne er vist med en Ørn (som de ikke havde, *vide supra*) og en kyrrasser ligeledes med en Ørn, selv om ingen kyrrasser deltog. En mærkelig fejl er mamelukken med en *toug*³⁷ med ørn (*sic.*). Det er den rene fantasi! Mamelukkompagniet havde en regulær Ørn ligesom Gardejægerne (altså en guidon med ørn på fanespidsen), som blev tildelt kompagniet i begyndelsen af 1806. Desværre har senere kunstnere kopieret denne fejl, og den går igen bl.a. hos Myrbach³⁸, i det omtalte vægmaleri af Edourd Detailles – og selv op til nutiden. Ud over Taunays maleri, der som sagt blev malet nogle år efter begivenheden, er der mig bekendt ingen samtidig ikonografi, bortset fra et billede (ill. 4) af kunstneren Charles Monnet (død ca. 1808). Ganske vist tilskrives det Kejsers-

gardens indmarch i Paris den 16. februar 1806, men æreskrans omtales ikke ved denne lejlighed, så paraden i 1807 forekommer mig at være mere sandsynlig. Blandt de kendte samtidige plancheserier har hverken Nicolas Hoffmann eller Martinet illustreret en Ørn med krans, ej heller i Noirmont & Marbots store planchesamling (1830-54). Med hensyn til skriftlige kilder, omtales de hverken i Kejsergardens første monografi³⁹ der udkom i 1821 eller i Eugène Fieffé's *Napoleon Ier et la Garde Impériale* fra 1859. Derimod har Marco de Saint-Hilaire i sin bog fra 1847 (*op. cit.*) en beskrivelse af begivenheden nok hentet fra samtidige aviser) og et billede, som synes inspireret af Taunays maleri.

Kun lidt hører vi om kransene.

Det angives, at ved en parade for Napoleon foran Tuilerislottet den 15. august 1811 førte løjtnant Chauvey 1. Gardegrenaderregimentets Ørn dekoreret med kransen⁴⁰. Efterhånden, som antallet af Ørne ved regimenterne formindskedes, blev de sent tilbage til regimenternes depoter eller krigsministeriet, men kransene nævnes ikke. En undtagelse er det 54. Linieregiment, der i august 1813 returnerede en Ørn med krans til depotet i Maestricht. Måske den sidste, der omtaler en Ørn med krans, er Jean Michel Chevalier fra Kejsergardens Jægere til Hest. Han beskriver i sine Souvenirs⁴¹: "Jeg førte regimentets Ørn eller estandard [i oktober 1813]. Den bestod af en forgyldt fanestang, ca. 2 meter høj; stoffet var indsluttet i et voksdug federal, øverst var fæstet en sokkel med en ørn i forgyldt bronze, så stor som en due, og en krans i guld; det hele vejede ca. 9 til 10 pund. Den

Figur 6. Sergent Masterson erobrer 8. regiments Ørn ved Barossa den 5. marts 1811 (Engelsk stik udgivet af Dighton i maj 1811).

som bar den, havde ikke armen fri til at bruge sin sabel, men anvendte Ørnen som et frygteligt våben, og vé dem, der fik et slag i hovedet! I kamp kunne den let flække hovedskallen, og jeg brugte den flere gange med stor virkning”.

Der var ingen guldkrans på 1. Gardegrenaderregiments Ørn, da Napoleon kyssede fanen (den berømte “*Drapeau des Adieux*”) i Fontainebleau den 20. april 1814 ved sin abdikation. Det er en gåde, hvad der skete der ved Restaurationen i 1814, da korpserne blev befalet at returnere deres Ørne for at modtage kongemagtens nye faner. Blev kransene ved regimentet, og betragtede obersterne dem som deres private ejendom? Flere generaler og regimentschefer skjulte deres Ørne, men ingen har i eftertiden gjort krav på at have besiddet en krans, og ingen er senere dukket op, hverken i depoter eller i privat besiddelse.

Barossa-Ørnens saga

Der blev ofte kæmpet hårdnakket for at beskytte Ørnen, som ved Krasnoe i november 1812, da 350 mand fra det 18. Linieregiment faldt omkring den. Som Pierre de Pelleport skrev⁴²: “*Vore Ørne er os ikke givet for at være skjulte. De bør falde med os!*” – Men ikke altid så; en Ørn kunne upåagtet falde i fjendens hænder eller gå tabt i fægtningens tumult⁴³. Desuden manglede fanevagten lejlighedsvis den pligtfølelse, som man kunne ventes af udvalgte soldater.

Havde vi måttet bygge udelukkende på franske kilder, så var kransenes udseende forblevet en gåde; men held i uheld, så erobrede englænderne den 5. marts 1811 ved Barossa i Andalusien 8. linieregiments 1. bataillons Ørn med krans. Det er fra denne, den såkaldte “Barossa-Ørn”, vi i dag har vor viden om udseendet.

Ørnen var den første franske fane, som engelske tropper erobrede på slagmarken og var således et trofæ af stor moralsk betydning⁴⁴. Det er ikke her stedet at gå i nærmere detaljer om selve kampen ved Barossa. Kort fortalt: ved en for de franske våben ellers heldig træfning, den 5. marts 1811, blev det 8. Linieregiments 1. bataillon overrasket i åben formation af det engelske 87. Regiment (Prince of Wales’s Own Irish) og kastet tilbage i et terrain overgroet med buskads, hvor den ikke kunne formere sig og derfor måtte kæmpe i små spredte grupper. Det udviklede sig til en bajonetfægtning, og under håndgemængten erobrede englænderne bataillonens Ørn med den gyldne krans, men uden fanedug. (Ill. 5 viser fanebæreren med bataillonens Ørn og 2. fanebærer med hellebard (reglementeret ved dekret af 28. juni 1809). I sin *Journal* (op.cit. side 276) fortæller Vigo-Roussillon: “*Fanebæreren ved den 1. bataillon blev dræbt og englænderne bemægtigede sig dens Ørn. Denne Ørn var dyrt købt for englæn-*

derne, for mange officerer måtte betale æren med deres liv”. Og marskal Victor skrev kort i sin rapport⁴⁵: “*En bataillon af 8. Linieregiment blev angrebet i åbent landskab, og en fanebærer blev dræbt; vi har ikke kunnet genfinde Ørnen.*”

Den gængse beskrivelse er mere dramatisk⁴⁶. Det fortælles, at fænrik Edward Keogh af det engelske 87. Regiment, understøttet af sergent Masterton og fire fem menige, angreb fanebæreren løjtnant Edmé Guillemain. Selv om han blev såret i kroppen af en halv snes skud og bajonetstik, kunne englænderne først fravriste ham fanestangen, efter den modige officer var ramt af et dræbende skud i hovedet. Det lykkedes dog franskmændene at generobre Ørnen, og i den videre kamp faldt syv officerer og underofficerer, heriblandt 2. fanebærer (2. *porte-aigle*, formodentlig sergent) Etienne Debette, og den ottende, løjtnant Gazan, som stædigt holdt fast i fanestangen, blev efter sigende bogstaveligt talt “*hugget i stykker*”. Således kunne sergent Masterton, som den eneste usårede, triumferende bringe Ørnen tilbage til sit regiment. Et samtidigt stik viser den sejr stolte sergent Masterton med sit trofæ (ill. 6).

Beretningen om denne gevaldige kamp er et drama i den romantiske heltetradition! Imidlertid har den franske uniformolog Albert Rigondaud (alias *Rigo*) i *Le Plumet* (planche 186) og Maurice Chauvet i *Uniform* (nr. 50, 1979) påvist legendens uholdbarhed. Efter gennemgang af personalhistoriske dokumenter i hærens arkiv i Vincennes har han kunnet påvise, at fanebæreren løjtnant Edmé Guillemain ikke faldt i kampen, men blot blev såret i sin højre hånd. I juli 1809 blev han udnævnt til kaptajn og var i juli 1814 stadig ved det 8. Regiment. Den tapre 2. fanebærer (2. *porte-aigle*) Etienne Debette ofrede heller ikke sit liv, men slap afsted uden nogen skramme. Han levede til 11. juni 1812, da han led “strådøden” på hospitalet i Sanlucar “efter en febersygdom”. Den 3. fanebærer (3. *porte-aigle*) Nicolas Bardé, som angiveligt var blandt de syv faldne, slap også uskadt. Han afgik som 3. fanebærer (degraderet?) den 13. juni samme år og blev overført til regimentets 3. bataillon, hvor han gjorde tjeneste endnu i juli 1814. I historiens skarpe lys var erobringen altså knap så dramatisk og blodig som skildret, men den har utvivlsomt passet begge parter godt, ved at understrege engelske heroiske mod og fransk pligtopfyldelse til døden.

To dage efter kampen ved Barossa lod general Graham den erobrede Ørn med krans, (den havde ingen fanedug, og tordenkilen var gået tabt) sende til England, hvor den med stor pomp blev fremvist for befolkningen⁴⁷ på Parade in St. James’s Park (nu *Horse Guards Parade*) sammen med andre franske Ørne⁴⁸ og faner. Til

Figur 7. 8. regiments Ørn med guldkrans, tegnet af løjtnant Pym og trykt i London i april 1811.

minde om erobringen anlagde regimentet en ørn med laurbærkrans som sit afdelingsmærke⁴⁹.

Replikaørnen

8. Linieregiments Ørn med krans (omtalt som “the Eagle with the Golden Wreath”) blev deponeret i kapellet på Chelsea Hospital, men dermed var dens saga ikke ude. Den 16. april 1852 blev den stjålet, nok fordi tyven havde antaget, at ikke blot kransen, men også selve ørnen var af guld, og således af stor værdi. Kun fanestangen blev senere fundet, men tyven med sit bytte blev aldrig pågrebet⁵⁰. Hermed var den sidste af de gyldne sejrskranse tabt for altid. For at den ikke skulle mangle som trofæ ved hertugen af Wellingtons begravelse i september samme år, blev i stor hast en replika fremstillet. Den var baseret på 82. Regiments Ørn, og kransen på grundlag af en tegning udført af løjtnant Pym⁵¹ (se ill.7).

Replikaørnen tilhører i dag The Royal Irish Fusiliers Regimental Museum, men er udlånt til The National Army Museum i Chelsea, hvor den er udstillet sammen med ni andre franske Ørne. Fotografiet (ill.8) viser en reglementeret ørn, Model 1804 (komplet med tordenkile). Om fuglens hoved er fæstet en krans, ca. 20 cm i ydre diameter og 10 cm i den indre, fastgjort med to skruer (*sic.*)⁵². Naturligvis har den originale krans ikke været skruet fast i fuglen, men fastgjort som tidligere omtalt med et blåt emaljebånd, som desværre ikke fremgår efter Pym’s tegning.

Af guldkransene fra Paris til Storaméens uddødelige glorie eksisterer der i dag kun løjtnant Pym’s tegning og replikaørnen, som man kan bese i London på the National Army Museum. – *Sic transit gloria mundi!*

Laurbærkronede Ørne

Figur 8. Fotografi af replika Ørnen (Royal Irish Fusiliers Museum).

Noter

Denne artikel er delvis baseret på et forstudie, jeg foretog i 1993. Fra den tid skylder jeg The National Army Museum i London, The Royal Irish Fusiliers Regimental Museum i Armagh (Nord Irland), Le Musée de l'Empéeri i Salon-de-Provence og Le Musée de l'Armée i Paris min varmeste tak. - Henvisning til kilder er angivet i teksten og noterne.

1. I det følgende betegnes de franske reglementerede faner med en figur i form af en ørn som fane-spyd som **Ørne** (på fransk *Aigles*), hvilket var den officielle betegnelse. Hvor "ørne" (med minuskel) er angivet, drejer det sig om selve figuren. Se også min artikel om franske faner i Chakoten, nr. 4, december 2004, side 110-117.
2. Maleriet er på nordvæggen af rådhusets mødesal. Det er ca. 5½ m højt og 14 m bredt, signeret Edouard Detailles 1902. Læsere vil sikkert have bemærket en del historiske fejl: bl.a. 1. Regimet Gardegrenaderers fanedug er af Model 1812, og kunstneren har vist den for 2. Regiments, som daterer sig fra 1813. Mamelukkerne har en *tough* i stedet for den reglementerede Ørn (*vide infra*), Gardejægerne til Hest har en mærkværdig guidon, som i virkeligheden er en trompetfane (!) og estandarderne er af Model 1812.
3. Af de 49, som Berthier overdrog delegationen, var 29 russiske faner, 4 estandarder eller guidons og 16 østrigske faner; hvortil kom én fane, som Murat skænkede byen. Disse blev deponeret i Notre-Dame domkirken den 19. januar 1806. Efter indberetningen var der kun 47 faner, hvilket forklares ved "at man måtte sætte stumperne af nogle sammen", for derved at lave hele faner (en noget mærkelig fremgangsmåde!). Se Jean Brunon: *Trésors français retrouvés* (Marseille 1947), side 30. Yderligere 40 fra Ulms kapitulation var blevet sendt til Senatet, hvor de blev modtaget ved en højtidelighed den 1. januar 1806, til hvilken marskal Pérignon foreslog, at en triumfbue skulle rejses til kejserens og Storararméens ære, den berømte *Arc de Triomphe* på Étoile-pladsen. Ifølge Jean Brunon erobrede den franske hær under Austerlitzfelttoget i alt 147 faner.
4. Ordlyden af denne og præfekt Frochots pompøse taler findes aftrykt i Storararméens 36. Bulletin.
5. *Falankser*, en hentydning til den klassiske græ-

- ske slagorden af svært lansebevæbnet fodfolk, her i overført betydning som regimentet. Den omtalte entusiastiske Jean Dupont, en velhavende borger, blev belønnet med et sæde i senatet i 1807 og udnævnt til greve i 1808. Opportunistisk sluttede han sig til Ludvig XVIII i 1814, blev lensgreve, og var med til at domme marskal Ney til døden i 1815.
6. Som bekendt blev bronzen fra de erobrede kanoner benyttet til støbningen af Vendôme-søjlen, rejst "à la gloire de la Grande Armée".
7. En sådan handling kunne få symbolsk betydning med politiske konsekvenser.
8. Således står der i Napoleons opråb til soldaterne efter Tilsit: "I vender tilbage til Frankrig dækket af laurbær, og efter at have vundet en glørværdig fred, ...". (Storararméens 81. Bulletin).
9. Den var fremstillet af guldsmeden Biennais (se f.eks. Gérards maleri af Napoleon i kroningsdragt). Den eksisterer ikke længere, bortset fra et enkelt guldblad opbevaret på Château de Fontainebleau.
10. Se O. Hollander: *Les Drapeaux des demi-brigades d'infanterie de 1794-1804* (Paris 1913), side 147 og *Journal du Général Fantin des Odoards* (Paris 1895), side 182.
11. Maurice Chauvet skriver, under henvisning til en samtale han i 1948 havde haft med den nu afdøde militærhistoriker Henry Lachouque, at "ca. 100 guldkranser blev fremstillet", og at denne havde set "ordren og regningen, men kendte ingen fransk tegning af kranse". (*Uniform*, nr. 50, 1979, side 5). Lachouque synes ikke at have offentliggjort disse oplysninger, og antallet af kranse er i modstrid med de 378, angivet i korrespondancen fra 1811 (*vide infra*).
12. Pierre Charrié: *Les Drapeaux et Estandards*, (Paris 1982), side 117-118; Jean Regnault: *Les Aigles Impériales 1804-1815*. (Paris 1967), side 111; Alain Pigeard: *La Garde impériale* (Paris 2005), side 399. Det er ikke klart, hvorfor der skulle have været behov for 378 kranse.
13. Den 1. januar 1806 havde Napoleon givet ordre til at begynde tilbagetrækningen af Storararméen, men allerede den 30. befaled han Berthier at bevare hæren på krigsfod og ikke overskride Rhinen på grund af det spændte forholdet til Prøjsen. Kun Kejsergarden vendte tilbage, og ankom til Paris den 16. februar 1806, hvor den blev hyldet under stor begejstring.
14. Citater fra Napoleons ordrer og breve er fra *Korrespondance générale de Napoléon I*, og *Korrespondance inédite de Napoléon I*.
15. Ørnene deponeredes i Grand Cabinet du Conseil. Se Frédéric Masson: *Napoléon chez lui* (udgaven Paris 1920), side 262 og reglementet *L'Étiquette du Palais impérial pour 1806*.
16. J. B. Barrès: *Souvenir d'un Officier de la Grande Armée* (Paris 1923), side 107-109.
17. Teksten findes bl.a. i Emile Marco de Saint-Hilaires populære *Histoire de la Garde Impériale* (Paris 1847, genoptrykt 2001). Der eksisterer også en tysk udgave fra 1848.
18. Napoleon havde som angivet befalet, at indmarchen skulle foregå i "feltmæssig påklædning" (*habits de guerre*), men for Garden som på slagmarken var iført galla, betød det utvivlsomt, at det var denne uniform, de havde anlagt ved indtoget i Paris. Barrès (*op.cit.*) bekræfter dette.
19. På *Place du Carrousel* ved Tuilerierne stod den "lille triumfbue", rejst til hærens ære efter Austerlitzsejren (dekret af 23. februar 1806). Udsnykningen var ikke færdig, men man havde fjernet stilladserne, og Kejsergarden kunne som det første korps defilere gennem denne.
20. Gardejægeren P.B. Lafaije de Gaillard. Citeret i Pigeard (*op.cit.*) side 400. Der kan næppe rejses tvivl om autenticiteten af denne tekst, men det er mærkeligt, at Pigeard undlader at omtale dens herkomst, hverken i de forklarende noter eller i bibliografien. Lafaije de Gaillard er også ukendt i Jean Tulard's *Nouvelle Bibliographie Chrétienne des Mémoires* (1991).
21. Denne hypotese er almindeligt accepteret, selv om det ikke kan bevises ud fra mig bekendte kilder.
22. Se også Dr. Lomier: *La Bataillon des marines de la garde, 1803-1815* (Paris 1905), side 130-135.
23. Major i Gardejægerne til Hest; han skriver lakonisk "... en triumfbue rejst for Garden af byen, hvor præfekten overrakte os kranse af guld." General Guyot: *Carnets de Campagne*, (Paris 1999) side 77.

24. Charrié (*op.cit.*), side 117-118; Regnault (*op.cit.*) side 111-112.
25. Ørne Model 1804 eller 1811; ingen Ørne Model 1815 har haft en kranse.
26. Regnault (*op.cit.*), side 110-111.
27. Charrié, (*op.cit.*), side 118
28. Antal af Ørne /Model 1804) overdraget regimenterne ifølge nomenklaturen i Charrié (*op.cit.*), side 226-227.
29. Regnault (*op.cit.*), side 111.
30. Charrié (*op.cit.*), side 118.
31. Se min artikel i Chakoten, nr. 4, 2004, side 114.
32. 8. Regiment ankom til Paris den 23. september 1808 og fik dagen derpå overrakt guldkranser til dets Ørne. F. Vigo-Roussillon: *Journal de Campagne* (Paris 1981), side 2143.
33. Han var oberst for 16. Lette Inf. Regiment. Se hans *Mémoires du Comte Belliard* (Paris 1842); se Jean Pierre Dellard: *Mémoires militaires* (Paris 1892), side 261-262.
34. Ørnene fra 1. og 2. eskadron blev fundet af prøjsiske tropper ved besættelsen af Paris i 1815. De havde ingen guldkranser.
35. Charrié (*op.cit.*), side 117-118; Regnault (*op.cit.*), side 111.
36. Selve ornene på fanespidsen er ofte fortegnet, ikke blot i populære tryk, men også af mere seriøse øjenvidner. Morsomt er Suhrs Hamburg-manuskriptet, planche 83 der viser en noget fortegnet fugl med en krone på hovedet! En lignende tegning i manuskriptet "Camp de Dresde", planche 17. Man har nok været inspireret af franske regimentsemblemer.
37. En *tough* (muslimsk/mongolsk rytter"fane") er en stang, hvor der i spidsen er fæstet en hestehale og kobberkugle, aldrig en fanedug. Se også min artikel om mamelukkerne i Chakoten, nr. 2, 1992, side 12 og illustrationen side 14.
38. Se bl.a. hans illustration i *Souvenirs de Capitaine Parquin* (udgaven fra 1892). Gengivet i Chakoten
39. A. Perrot & Amoudry: *Histoire de l'Ex-Garde depuis sa formation jusqu'à son licenciement* (Paris 1821).
40. Rigo: *Le Plumet*, planche 70.
41. Lieutenant Chevalier: *Souvenirs*. (Udgaven Paris 1970), side 277.
42. Regnault (*op.cit.*), side 178.
43. Man har beregnet, at Frankrig tabte omkring 60 Ørne (erobret i kamp, ved kapitulation eller forsvundne) gennem krigen 1804-15.
44. Af de 13 Ørne som englænderne erobrede fra 1804-15, var fem (8, 2., 45, 62, 105. reg.), muligvis en sjette (28. Reg.), erobret på slagmarkerne; de andre er fundet eller stammer fra kapitulationer. Heraf er ti deponeret på the National Army Museum i Chelsea. De 77 Ørne fra Nationalgarden som i dag er i England blev i 1815 skænket af Ludvig XVIII til Wellington.
45. Regnault (*op.cit.*), side 228-229.
46. Se bl.a. Regnault (*op.cit.*) side 228-229, E. Fracer: *The War Drama of the Eagles* (London 1912) side 228-234, og E.L. Bucquoy: *L'Infanterie de ligne et l'infanterie légère* (udgaven Paris 1979) side 166 og ill. side 161.
47. Fracer (*op.cit.*), side 216-227, *Journal of the Society for Army Historical Research*, Vol. 26, side 47-48), M. Cunliffe: *Royal Irish Fusiliers 1795-1968* (Oxford 1970), side 460-461 og Regnault (*op.cit.*) side 229-230 og 242.
48. To Ørne fra det 82. Linierregiment og Ifra 26. Linierregiments 2.bataillon (fra Martiniques kapitulation i 1809), en Ørn fra 66. Linierregiment (fra Guadeloupes kapitulation i 1810).
49. Tre andre regiment (44. Foot, Royal Dragoons og Royal Scots Greys), som også havde erobret franske faner, fik ligeledes en ørn i deres regimentsmærke, men uberettiget med en kranse!
50. Regnault (*op.cit.*) side 228-229, Fracer (*op.cit.*) side 228-234, og Bucquoy (*op.cit.*) side 166 og ill. side 161.
51. Replikakransen er bredere og mere massiv, end den originale model formodes at have været; vel også betydeligt lettere, ikke mindst i betragtning af, at den var af guld. (En formodning delt af the National Army Museum). Måske har den lignet guldlaurbærkranse, som Napoleon bar ved sin kroning? (*vide supra*)
52. Jeg skylder Emma Bond fra the National Army Museum min tak for disse oplysninger.

"Jamen! Er det ikke fantastisk! - ville vores far (HEP) have udbrudt, hvis han havde oplevet, at mors og hans livsværk nåede de 60 år. - Vi tre unger, Sussie, Inger og Leif, der har ført forretningen videre, kan så absolut tilslutte os fars yndlingsudtryk og samtidig glæde os over den støtte og trofasthed, vi har oplevet gennem årene.

I forretningen har vi indrettet en afdeling - *Hep's galleri* med en lille udstilling af figurer, dioramaer, modeller og genstande, der dels kan opleves som et kalejdoskopisk tilbageblik og desuden viser hvad figur- og modelbyggere kan præstere i dag.

Men ellers fortsætter alt - 'som det plejer' -. Søster Sussie varetager de mange opgaver med sin velkendte dynamiske energi, deriblandt figurområdet, bøger, tidsskrifter m.v., mens søster Inger på sin besindige og positive måde i høj grad tager sig af den efterhånden omfattende miniatureafdeling, dukkehuse, tilbehør m.v.

Og så er der Leif.....ja!

**KIG NED OG BESØG OS. - IKKE ALT KAN OPLEVES PÅ INTERNETTET.
Vi synes det er rart at mødes *her* - det er jo derfor vi har butikken!**

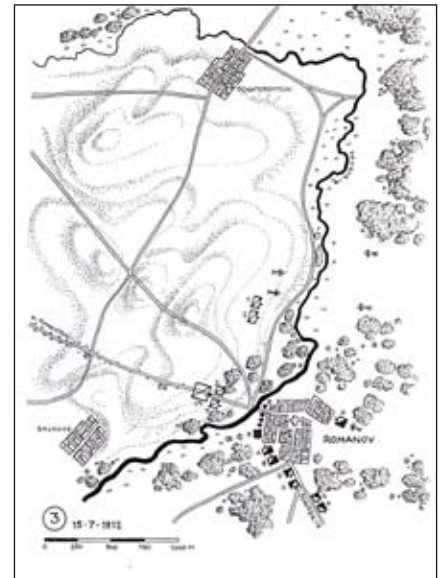
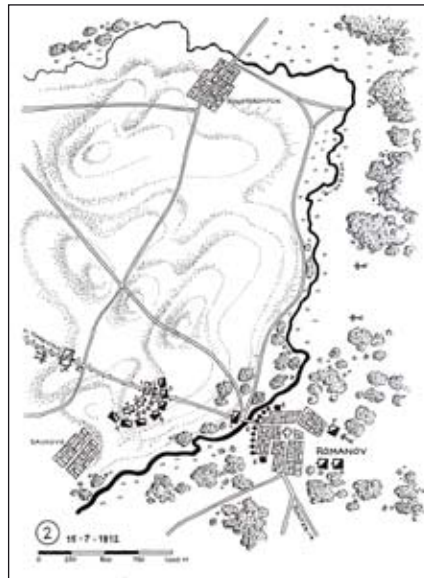
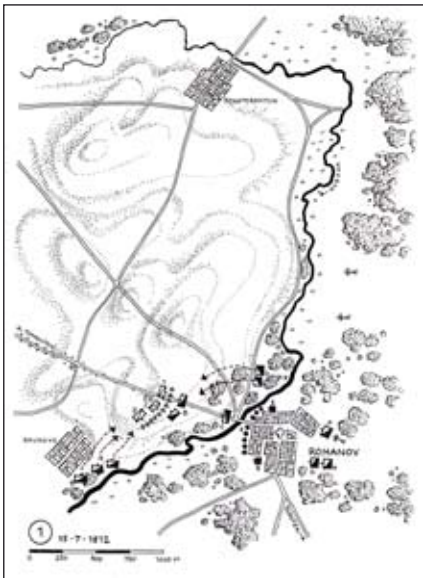
Her kan du blandt andet finde...

plastbyggesæt, militærkøretøjer, fly, skibe, figurer, soldater, BRITAIN's samlerfigurer i metal og plast, støbeforme, silikone og alt til fremstilling af forme, flydende pu-masse til støbning, modellér-materialer, instrumenter, lime, Milliput i alle typer, standard, sølv, terracotta, sort og superfine, de fantastiske Vallejo acryl farver, Humbrol, Rewell, Master, specialfarvesæt til tør-brushing og naturtro bemaling af hud, uniformer, camouflager m.v., pensler, sprøjteanlæg, afdækningstape, justerbar sprøjtestation, kunstigt vand, figur- og dioramabaser, bøger, Men-at-Arms, Campaign m.v. og meget andet uniforms- og militærlitteratur såvel nyt som antikvarisk, modellandskabs-materialer, lister, balsa, finér, tråd, rør, metalplader, profiler, Evergreen, plastplader, masser af miniatureløsdele, værktøj, borholdere, bor fra 0,3 mm, 'hjælpende hånd' med lup, tænger, nålefile, diamantfile, knive, scapellerhvortil naturligvis kommer dukkehuse, alt tilbehør, tapeter, belysning, møbler, klippearbejde af slotte, huse m.v., påklædningsdukke i adskillige former, deriblandt de meget eftertragtede Dover - påklædningsbøger, glansbilleder, træbyggesæt, fly, skibe m.m.m.

MODEL & HOBBY aps - Frederiksborggade 23 - 1360 København K - Tlf./fax 33 14 30 10
Åbent: mandag, tirsdag, torsdag kl. 11 - 17, fredag til kl. 17.30, lørdag fra kl. 10 - 13 - ONSDAG LUKKET

WWW.model-hobby.dk

3 kort over troppernes placering ved Romanov 15. juli, 1812

Napoleons indtog i Rusland 1812, 2. del.

Kampen ved Romanov 15. juli 1812. 1. del blev bragt i decemberudgaven, 2007. 3. del bringes i næste udgave.

Af Christian Würgler Hansen

Efter rytterslaget ved Mir d. 9.-10. juli følger den russiske arrieregarde, under den senere så berømte general Platov, 2. vestarmés march mod øst. Men endnu engang får Platov til opgave at standse den franske fremmarch. Denne gang skal det foregå ved landsbyen Romanov, hvor broen går over floden Vovsva.

Platov placerer det 5. Jægerkorps i byen. Nordøst for Romanov, bag floden, anbringer han det 2. kompagni af Don-kosakkerne ridende artilleri opdelt i 2 batterier på hver 6 stk. 6 punds kanoner.

Hovedstyrken står på den vestlige flodbred: på højre fløj, generalmajor Ilowaiski (2. rgt.), i midten, generalmajor Karpov (2. rgt.), på venstre fløj generalmajor Kouteinikov (3. rgt.). I reserven bag centrum, rgt. Atamanski og på den østlige side af floden, skjult af landsbyen: Aktyrsk husarer, Kiev dragoner og Litovsk ulaner.

Om morgenen den 15. juli ankommer Latour-Maubourgs kavaleri med 1. polske ridende jægere i spidsen. Kosakforposterne trækker sig tilbage og fører polakkerne ind mod regimenterne Karpovs baghold. Disse angriber i spredt orden, den såkaldte "lava" (d.v.s. at hver sotnia angriber med store mellemrum, og den enkelte kosak har frihed til at manøvrere på egen hånd).

Den anden eskadron af 1. polske ridende jægere deployerer i blænkerkæde, mens 1., 3. og 4. eskadron danner geled mod venstre. Regimentschefen, der ønsker at trække sig tilbage, får til gengæld ordre af Latour-Maubourg til at angribe kosakkerne. 3. og 4. eskadron rykker frem og angribes omgående frontalt af Karpovs regiment, mens Ilowaiski og Kouteinikov angriber i flanken. Polakkerne mister 279 mand.

Kampene slutter først, da resten af Latour-Maubourgs rytteri ankommer til slagmarken. Platov trækker sig tilbage over floden og brænder broen bag sig. Det hele ender med en artilleriduel henover floden.

I løbet af natten fortsætter Platov sin march mod øst.

KAMPEN VED ROMANOV 15-7-1812		MELLEMLATOUR-MAUBOURG'S SPIDS OG DEN RUSSESKE ARRIEREGARDE	
FRANSKE		RUSSISKE	
1	1. REG. AF 1. POLSKE JÆGERE	A	KOUTEINIKOV KOSAKKORP.
2	"	B	KARPOV " "
3	"	C	ATAMANSKI " "
4	"	D	ILOWAISKI " "
5	"	E	S. SJEKIN INF. REGT.
LM	LATOUR-MAUBOURG'S KORPS	F	AKTYRSKI HUSARREGT.
6	"	G	KIEVSKI DRAGON REGT.
7	"	H	LITOVSKI ULANER
8	"	O	ILOWAISKE SKYTTESKODE
9	"	P	"
10	"	Q	"
11	"	R	"
12	"	S	"
13	"	T	"
14	"	U	"
15	"	V	"
16	"	W	"
17	"	X	"
18	"	Y	"
19	"	Z	"
20	"	AA	"
21	"	AB	"
22	"	AC	"
23	"	AD	"
24	"	AE	"
25	"	AF	"
26	"	AG	"
27	"	AH	"
28	"	AI	"
29	"	AJ	"
30	"	AK	"
31	"	AL	"
32	"	AM	"
33	"	AN	"
34	"	AO	"
35	"	AP	"
36	"	AQ	"
37	"	AR	"
38	"	AS	"
39	"	AT	"
40	"	AU	"
41	"	AV	"
42	"	AW	"
43	"	AX	"
44	"	AY	"
45	"	AZ	"
46	"	BA	"
47	"	BB	"
48	"	BC	"
49	"	BD	"
50	"	BE	"
51	"	BF	"
52	"	BG	"
53	"	BH	"
54	"	BI	"
55	"	BJ	"
56	"	BK	"
57	"	BL	"
58	"	BM	"
59	"	BN	"
60	"	BO	"
61	"	BP	"
62	"	BQ	"
63	"	BR	"
64	"	BS	"
65	"	BT	"
66	"	BU	"
67	"	BV	"
68	"	BW	"
69	"	BX	"
70	"	BY	"
71	"	BZ	"
72	"	CA	"
73	"	CB	"
74	"	CC	"
75	"	CD	"
76	"	CE	"
77	"	CF	"
78	"	CG	"
79	"	CH	"
80	"	CI	"
81	"	CJ	"
82	"	CK	"
83	"	CL	"
84	"	CM	"
85	"	CN	"
86	"	CO	"
87	"	CP	"
88	"	CQ	"
89	"	CR	"
90	"	CS	"
91	"	CT	"
92	"	CU	"
93	"	CV	"
94	"	CW	"
95	"	CX	"
96	"	CY	"
97	"	CZ	"
98	"	DA	"
99	"	DB	"
100	"	DC	"

Oversigt over franske og russiske tropper

1. Polske ridende Jæger rgt. - Elitekomp. v. Romanov 1812

Generalforsamling

Lørdag den 5. april 2008 kl. 14.00

Hermed indkaldes til generalforsamling i Chakoten.

Dansk Militærhistorisk Selskab lørdag den 5. april 2008 kl. 14.00.

**Deltagelse i generalforsamlingen er betinget af,
at der er indbetalt kontingent på kr. 300,- for 2008 på girokonto nr. 655 4873.**

**Udfyld med fuldstændig adresse og gerne e-mail-adresse, der
evt. også kan mailes til Henning Bjerg Karstensen: lihenkar@post1.dknet.dk**

Før generalforsamlingen afholdes kl. 13.00-14.00 den årlige børs, hvor alle medlemmer er velkomne til at medbringe figurer, bøger og andre militærhistoriske effekter, som de ønsker at afhænde. Efter generalforsamlingen afholdes anvisningssalg.

Generalforsamlingen begynder kl. 14.00 og afholdes ligesom den forudgående børs og det efterfølgende anvisningssalg i "Hestestalden", Kastellet, 2100 København Ø. Dagsordenen er i henhold til vedtægterne:

- Valg af dirigent.
- Bestyrelsens beretning om Selskabets aktiviteter i det forløbne år.
- Fremlæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse.
- Fastsættelse af kontingent.
- Fremlæggelse af eventuelle forslag.
- Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter.
- Valg af revisor og revisorsuppleant.
- Eventuelt.

Jf. vedtægterne skal nærværende indkaldelse indeholde, bestyrelsens beretning, revideret årsregnskab og budget for indeværende år.

Bestyrelsens beretning

I 2007 har Selskabet lagt særlig megen vægt på markeringen af 200 året for krigshandlingerne på Sjælland i 1807. Forberedelserne startede allerede i 2006, da vi igangsatte nogle arbejdsgrupper med deltagelse af de interesserede medlemmer. Resultatet blev både stort og flot, og det fremgik tydeligt, at vi formår at skabe en sammenhæng i nøglekompetencerne hos medlemmerne: udstillings- og udgivelsesteknik, fremstilling af kvalitetsfigurer, brug af plancher og konkret historisk viden. I september udsendte redaktøren, Claus Mogensen, et stort, udvidet nummer af *Chakoten* indeholdende meget vægtigt stof om 1807 – herunder en farvegenvelse af alle Brockdorffs uniformsplancher fra 1804-1806. Samtidig med særudstillingen "*Glimt fra Krigen på Sjælland 1807*" den 1.-2. september på Frederiksberg Slot,

som den britiske ambassadør åbnede, fremlagde Christian Raun et 34 sider stort gennemillustreret farvekatalog - ikke blot over udstillingens mange flotte figurer - men også indeholdende Lars Lindebergs gennemarbejdede guides til Københavns bombardement og til Træskoslaget ved Køge – alt også med helt nye og ikke tidligere viste illustrationer. Under ledelse af John Winther Hansen viste vi flaget med vores gennemarbejdede udstilling først på Frederiksberg Slot og umiddelbart derefter i Danske Banks Hovedsæde i Holmens Kanal fra overgivelsesdagen den 7. september og til afslutningen af efterårsferien i oktober. En af udstillingsperlerne, Svend Nielsens "*Oprydning i Lille Købmagergade efter Københavns bombardement*", var ikke blevet skabt uden udstillingsinitiativet.

I to år i træk har vi lagt de fleste af mødeaktiviteterne i biblioteket i den gamle fæstning. Selskabet startede oprindelig sine møder i det gamle bibliotek på Tøjhusmuseet. Nu har vi nydt meget stor gæstfrihed og velvilje i Det Kgl. Garnisonsbibliotek i Kastellet. Lokalerne i Søndre Magasin er velegnet både til foredrag og til klubaktivitet – den frie snak. Hertil kommer, at der i forbindelse med møderne er mulighed for at låne og aflevere bøger. I 2008 lægger vi hovedparten af aktiviteterne tilbage i "Hestestalden" i Nordre Magasin.

Senest afholdt vi i "Hestestalden" et meget vellykket og velbesøgt julemøde for medlemmer og familier. En stor mængde meget fine konkurrencefigurer kom til deres ret i den tilstødende Glücksborgstue. På vore almindelige møder er der som altid god tilslutning til, at vi afslutter med smørrebrød, og at vi dermed får fastholdt den stil med klubliv, som mange sætter pris på.

I 2007 fik vi for syvte år i træk gennemført vores *Miniaturemilitær* i Kastellet, der atter havde til formål at vise de forskellige aktiviteter, som vi går op i, og som er karakteristiske for vores selskab. Som tidligere var det opmuntrende at se, hvorledes tilslutningen til aktiv deltagelse fra

medlemmerne gik helt af sig selv. I 2007 fik vi meget velvillig hjælp fra Forsvarets Mediecenter, der lånte os udstillingsmontrer, ligesom til 1807-udstillingen på Frederiksberg Slot. Selvom arrangementet ikke blev stort annonceret, modtog vi hen ved 1.000 gæster; de så de arbejdende værksteder bemandet med de engagerede herrer Svend Nielsen, John Sjöberg, John Winther Hansen og Christian Raun; Leif Christensens store Gettysburg-opstilling, Kim Lee Christensens kampvogne. Gamle og nye venner mødte frem, og dialogen med gæsterne forløb fint.

Tilbuddene til medlemmerne om deltagelse i møder og andre aktiviteter fordelte sig med syv medlemsmøder, generalforsamling og julemøde. Også i 2007 afspejlede aktiviteterne de brede medlemsinteresser - det være sig et hyggeligt "sludre- og efter julemøde" med indlagt anvisningssalg, et 1807 forberedelsesmøde, et meget vellykket figurmodelleringsmøde med Christian Raun, præsentation og visning af filmen "*Kolberg*" om byens belejring i 1807, E.O.A. Hedegaards genfortælling af de dramatiske begivenheder på Sjælland i 1807, et større anvisningssalg og endelig Kristen Nørgaard Kristensens endog meget veloplagte foredrag om sine militære flyvninger under Den Kolde Krig. Det har været rigtig gode aktiviteter med eksperter, som har leveret flot formidling inden for deres favoritområder, og udbuddet har været varieret. Men vi er altså ikke bare "foredragsfokuseret", for vores hyggelige hobbysnak under møderne fylder heldigvis rigtig meget og gjorde det nok ekstra meget i forbindelse med 1807 aktiviteterne. Ud over vores møderække i Kastellet gennemførte vi også – med John Winther Hansen som stedkendt turguide – en rigtig god udflugt til Husarmuseet på Antvorskov Kaserne.

Undervejs fik vores gode kasserer, Lasse Arnold, for meget erhvervsarbejde til, at han samtidig kunne fortsætte på posten i Selskabet, så vores tidligere kasserer, Henning Bjerg Karstensen, trådte be-

► redvilligt og med kort varsel ind i Lasses sted. Vores sekretær, Claus Anderson, der ydede en brav indsats for 1807-projektet, vil heller ikke kunne fortsætte på sin post efter generalforsamlingen, men vil gerne fortsætte med at give støtte til aktiviteter såsom Miniaturemilitær i oktober.

Enhver, der vil forvisse sig om, at tidskriftet *Chakoten* har det godt og trives, behøver blot at gennemse de numre, som Claus Mogensen har produceret. Redaktionsarbejde er ganske omfattende og fordrer både en løbende og vedholdende dialog med leverandørerne af meget forskelligartede artikler og illustrationer og ikke at forglemme en solid viden om militærhistorie og figurer. Stærkt medvirken- de til den særdeles smukke skikkelse og form, som *Chakoten* nu har antaget, er Birgit Dues meget kompetente designer- hånd.

I 2007 er Selskabets hjemmeside, www.chakoten.dk blevet driftsikkert videreført af vores web-redaktør, Kaare Myltoft, som

løfter et meget trofast arbejde med at redigere siden og omsætte tanker til virkelighed; Per Finsted yder en omfattende hjælp. I perioder har debatsiderne dannet forum for debatter, der ligesom for 1864s vedkommende udviklede sig engageret og fra time til time. Bestyrelsen anerkender de talrige gode medlemsbidrag og opfordrer medlemmerne til at udvikle nye idéer og løbende bidrage med velegnet materiale, der kan lægges ind på Selskabets side, så vi derved fortsætter med at dyrke og vise viden og kreativitet.

Figurina Danica spurgte os tilbage i 2006, om vi vil drøfte planer for sammenlægning/samarbejde for de to foreninger, hvortil vi har signaleret fuldstændig vilje og åbenhed, vi har inviteret men ikke hørt yderligere. Vi fortsætter gerne med at invitere vor søsterforening til deltagelse i vore anvisningssalg, julemøde, og hvor det i øvrigt kan være relevant.

Kvaliteten i vores samvær er mere betydningssfuld end et højt medlemstal, men

jo bredere medlemsskaren er, desto større viden og aktivitet bliver Selskabet i stand til at præstere, og jo mindre sårbare bliver vi i alle henseender; så bestyrelsen finder fortsat, at det er en målsætning at øge medlemstallet. Åbenhed og flere åbne arrangementer à la *Miniaturemilitær* kan formentlig være med til at klare en del af udfordringen.

Bestyrelsen benytter lejligheden til at udtrykke en tak til de medlemmer, der gennem året har ydet deres bidrag til opfyldelse af Selskabets brede formål. Bestyrelsen har ikke alene kunnet sikre, at forventningerne bliver indfriet - nu som altid hviler indholdet alene på medlemmernes aktive medvirken. Vi har hele tiden behov for initiativer til at skabe trivsel, kvalitet, fremdrift og fornyelse i den spændende hobby, der forener os i det gamle selskab.

Chakotens regnskab for 2007 med tilhørende budget for 2008, ser således ud:

Chakotens regnskab 2007 - pr 31/12-07

DKK	Regnskab	Budget	Difference	%	Budget 2008
Indtægter:					
Kontingenter	62.147,26	50.000,00	12.147,26	24%	50.000
Renteindtægter	190,23	100,00	90,23	90%	200
Fondsstøtte	0,00	0,00	0,00		0
Anvisningssalg	8.147,50	600,00	7.547,50	1258%	5.000
Salg af figurer blad	2.610,00	2.500,00	110,00	4%	2.000
Annoncer	14.510,00	3.000,00	11.510,00	384%	3.000
salg af blade	8.782,50	500,00	8.282,50	1657%	6.000
Indtægter i alt	96.387,49	56.700,00	39.687,49	70%	66.200
Udgifter:					
Bladproduktion	58.058,00	40.000,00	18.058,00	45%	45.000
Porto blad	7.188,25	5.000,00	2.188,25	44%	8.000
Porto	1.255,60	4.000,00	-2.744,40	-69%	1.800
Kontorartikler/tlf	2.052,60	400,00	1.652,60	413%	2.000
Møder	1.778,35	5.000,00	-3.221,65	-64%	2.500
Gebyrer	504,00	300,00	204,00	68%	700
Interessegrupper	0,00	0,00	0,00		0
Kurser	0,00	0,00	0,00		0
Julefest/præmier	-4.482,55	4.000,00	-8.482,55	-212%	2.000
PR	500,00	0,00	500,00		0
Gaver/repræsentation	140,00	2.000,00	-1.860,00	-93%	1.200
Udstilling 2007	1.833,35	1.200,00	633,35	53%	0
Diverse	0,00	500,00	-500,00	-100%	500
It- hjemmeside, diverse	508,10	1.100,00	-591,90		1.100
Udgifter i alt	69.335,70	63.500,00	5.835,70	9%	64.800
Overskud	27.051,79	-6.800,00	33.851,79	NA	1.400

Kr. Balance	Aktiver		Gæld og Formue	
	Kassebeholdning	1.538,00	Chakotens formue	58.781,38
	Indestående i Bank	37.642,89	Skyldig Sikringsfond	10.979,95
	Indestående på Giro	40.162,09	Skyldig Trykkeri	7.495,80
			Skyldig andet	2.085,85
	Aktiver i alt	79.342,98	Gæld & Formue i alt	79.342,98

Forslag fra bestyrelsen

Kontingent

Bestyrelsen foreslår, at kontingentet for 2009 fastsættes uændret.

Forslag

Der er ikke modtaget forslag, som ønskes behandlet på generalforsamlingen.

Valg

Bestyrelsen foreslår valg af Hans Chr. Wolter som præsident. Bestyrelsen foreslår til bestyrelsen valg af Aksel Wilumsen, Christian Raun, Claus Mørgensen, Henning Bjerg Karstensen og Leif Christensen. Bestyrelsen foreslår til suppleanter valg af Jørgen Kofoed Larsen og gør opmærksom på, at der skal vælges i alt to suppleanter.

Bestyrelsen foreslår valg af Christian Hesselberg som revisor, og gør opmærksom på, at der også skal vælges revisor-suppleant.

Bestyrelsen finder, at alle er meget velkomne til at stille op eller til at foreslå andre opstillet. Initiativer, der medvirker, til

Udvikling i Chakotens formue	Kr.
Chakotens formue per 2007-01.01	31.729,59
Periodens Overskud	27.051,79
Chakotens formue per 2007-12-31	58.781,38

Revisor:

Christian Hesselberg Dato: 21.1.2008
sign.

Kasserer:

Henning Bjerg Karstensen: 2008-01-21
sign.

at Chakoten forbliver et levende og varieret Selskab, er meget velkomne.

Chakotens store årlige børs kl. 13.00-14.00 og anvisningssalg efter generalforsamlingen

Gå ikke glip af årets mulighed for at købe nyt fra andre medlemmer og for selv at få afsat effekter, der kan glæde andre medlemmer. Det hele foregår i "Hestestalden"

i Kastellet.

Kom og få en god snak med andre medlemmer på denne lørdag. Børsen er også en naturlig opvarmning til Generalforsamlingen, hvor der er god anledning til at give udtryk for medlemsinteresser. Der er øl og vand til de sædvanlige populære priser og gratis kaffe.

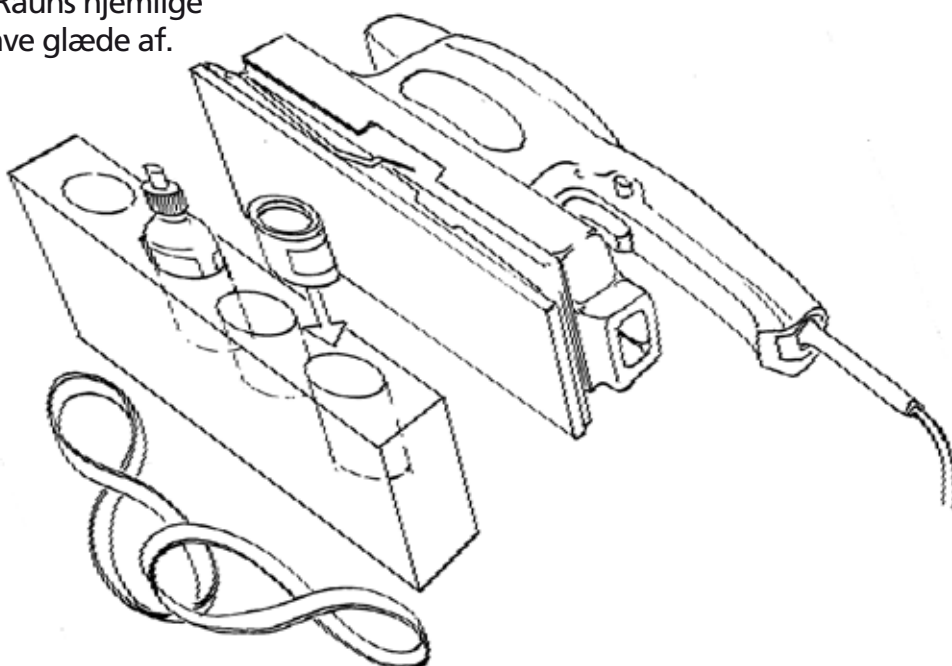
HUSK: Girokort

20 sekunders rysten

Minirysteren – en ide fra Christian Rauns hjemlige skatkammer, som du måske kan have glæde af.

Jeg har ofte kigget misundeligt på malerforretningens rystemaskine, for når jeg skal røre malingen op i små dåser hobbyfarve, er det næsten lige meget, hvor længe jeg ryster dem. Der er altid en tæt klump farve i bunden af dåsen, og når den så røres op med en pind, efterlades der ofte mere farve på rørepinden end den smule maling, jeg egentlig har brug for.

Derfor har jeg konstrueret en simpel miniryster. I en træklods bores huller, i netop den størrelse malerdåserne har. Klodsen spændes fast på en rystepudser med to kraftige elastikker. Det er vigtigt, at dåserne sidder helt stramt i hullerne - det kan evt. klares med en tandstikker som kile. Efter blot 20 sekunders rysten er malingen rørt perfekt op - og nul spild.

Fremrykning langs jernbanen og floden af et indisk bjergbatteri med muldyrbårne kanoner – mens franske pionersoldater slår bro mellem de allierede styrker.

Saloniki-fronten i Grækenland, 1916

Af Claus Mogensen

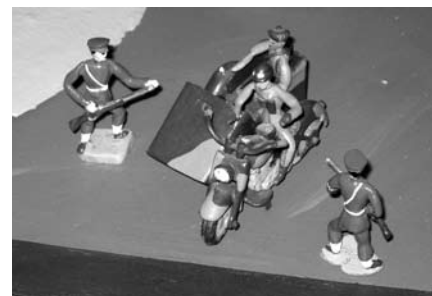
Et besøg i pensioneret overvagtimester W. Hansens kælder i Rødovre vil være opfyldelsen af enhver drengs drøm. Eller for den sags skyld enhver mand, der endnu har tilpas meget af drengen i sig. Så alle medlemmer af Chakoten må antages at føle sig rigtigt godt tilpas i selskab med over 3000 tinsoldater, som står opmarcheret til slag på Salonikifronten på et stort terrænbord.

W. Hansens store interesse er 1. Verdenskrig, og han har valgt en af de mindre påagtede krigsskuepladser, fordi det giver mulighed for at få soldater fra mange nationaliteter med, samtidig med at han undgår skyttegravskrig med kun tyske, engelske og franske tropper. På den ene side kæmper Centralmagterne og deres allierede bestående af Tyskland, Østrig-Ungarn, Bulgarien og Tyrkiet mod Ententen og

deres allierede bestående af England, Frankrig, Italien, Rusland, Serbien, Grækenland og Rumænien.

Uniformerne er jo ikke så farverige som under Napoleonskrigene, men til gengæld er vi nået til en tid, hvor uniformsmaling kan ske ved spray-maling af større antal af gangen og efterfølgende maling af ansigter, hænder, lædertøj, våben og støvler.

De mange nationaliteter giver muligheder for at præsentere mange forskellige faner og mange forskellige specielle regimenter og enheder, med særlige uniformsærpræg herunder skotter, indere og vietnamesiske arbejdstropper med deres karakteristiske runde hatte. Og W. Hansen har slet ikke udtømt sine muligheder for at introducere specielle enheder endnu. Franskmandene medbragte således udover vietnamesiske enheder også senega-

Militærpoliti standser ordonans ved vejkontrol foran en af Ententens kommandoposter.

lesiske enheder, og udover indere havde englænderne også gurkhaenheder med. Det skal blive spændende at besøge W. Hansen om nogle år, når han har fået alle typer enheder med. Alle den tids seneste opfindelser er taget i brug. Der er flyvemaskiner, observationsballoner, telefon-telegraf- og radiokommunikation for slet ikke at tale om jernbaner, køretøjer og panservogne, som ses sideløbende med massiv indsats af rytteri og hestetrukne kanoner.

Det store kælderlokale er fyldt op af et stort bord, med en beskeden gang mellem bord og kældervæg. Bordet er fyldt med bygninger, bjerge og landskaber med træ-

er, veje, vandløb og jernbaner og et voldsomt opbud af soldater, og inden man når at undre sig over, at bordet kun rummer soldater fra Centralmagterne, bemærker man, at kælderens drejer i den ene ende, og det gør bordet også og fortsætter ind i et tilstødende kælderlokale, hvor Ententens soldater har taget opstilling. I alt er der tale om et bord på ca. 50 m².

Tinsoldaterne er Brigader, Heide og sikkert flere andre. Jeg genkendte også nogle prøjsere fra Hertz 1864, som indtil for nylig kunne købes hos Model og Hobby. W. Hansens ansigt lyser op i et smil, mens han oplyser, at han købte restlageret. Det betyder, at vi taler om en skala tæt på 40 mm. Desuden er alle fabrikater af krigslegetøj de sidste 60-70 år repræsenteret. Der er Britains kanoner i lange baner, Solido og Dinkey toys, og udover Teknos falckbiler, mange flere forskellige fabrikater. Der er såmænd også blevet plads til en enkelt Britains elefant hos Ententen, der går og hygger sig med at trække en kanon. Opbygningen af landskabet er næsten blevet et familieforetagende, da fru Hansen har stået for syning af bl.a. lazarette, presenninger til køretøjer og hundredvis af sandsække. De fleste komponenter er købt, men W. Hansen er begyndt at støbe nogle komponenter selv. Bl.a. Heide- og Brigaderhestene, diverse kroppe, våben, sygeplejersker og forskellige hoveder.

På auktioner, loppemarkeder m.v. opkøbes figurer af Heide og Brigader, som konverteres til den aktuelle tidsalder. Af specielle figurer fremstilles silikoneforme til minerbjæde med Chr. Raun.

W. Hansen har et særdeles vågent øje og bruger fantasien, når han skal opbygge sit terræn. Emballage af forskellig art bliver tilpasset og malet og udgør bygninger, skanser og kanontårne. Det seneste skud på stammen var 3 metalfly oveni købet i en passende størrelse fra ingen ringere forsyningskilde end supermarkedet Netto. Jeg husker godt, at Netto for nogen tid siden havde disse dekorative fly til salg for et ganske rimeligt beløb, men jeg tænkte ikke nærmere over, at de kunne anvendes til mine tinsoldater. Men efter at have fået noget grå maling og nogle overføringsmærker, der svarede til tidens tyske kendingssymboler, samt en tinsoldatpilot i førersædet, fremstod de som en perfekt tysk eskadrille, klar til indsættelse på Salonikifronten.

Da W. Hansen var soldat for mange år siden, var en af hans opgaver at bistå med opstilling af borde og landskaber til brug for undervisning i krigsspil. Det er sådan set inspirationen herfra, der er videreført både med hensyn til at samle på tinsoldater og interessen for krigsspil. For opstillingen er opbygget med henblik på krigsspil. Derfor har hensynet til opbygning af

I ly af de franske forter – formerer Ententens styrker sig til fremrykning og angreb.

realistiske vejscenarier måtte vige for kravet til, at figurerne skal kunne stå ordentligt på bordet. Der er naturligvis regler for, hvor langt de forskellige enheder kan rykke frem eller tilbage og, hvor langt skytset kan række. Udover egentlige kamphandlinger indgår der også regler for forsyninger og sanitetstjeneste. Så logistikken er vigtig ligesom i virkeligheden. Tropper, forsyninger og ammunition skal frem til fronten og sårede tilbage til lazareetterne.

Fundamentalister vil sikkert pege på, at der er en del uoverensstemmelser mellem virkeligheden og opstillingen i Rødovre. Man skal blot have for øje, at der er tale om legetøj, rigtig meget og flot legetøj endda, som er stillet fascinerende op, og hvor der er kælet for masser af små detaljer, så det appellerer til alle raske drenge og mænd.

Salonikifronten i 1. Verdenskrig fra 3. oktober 1915 til 11. november 1918

Men et er jo leg og glæden ved legen. Men hvor mange husker eller kender måske baggrunden for Salonikifronten? Det anførtes tidligere, at Salonikifronten var en af de mindre påagtede frontafsnit i 1. Verdenskrig. Det er faktisk en overdrivelse, det er det absolut mindst påagtede frontafsnit overhovedet, især når det sammenholdes med, at der til tider var over en halv million mand på hver side af fronten. Det får man virkelig syn for, når man henvender sig på biblioteket. Man tager ikke lige en Ospreybog ned med en kort præcis indføring med baggrund, styrkeforhold og de væsentligste tildragelser samt et godt kort.

Her følger et kort resume. Vi er i 1915. Russerne har lidt et betydeligt nederlag

ved Gorlice-Tarnow og Ententens angreb ved Gallipoli er endt i fiasko. Centralmagterne planlægger et nyt angreb på Serbien. Denne gang med betydelig flere tropper end tidligere. Kong Ferdinand af Bulgarien har ventet på denne situation og indgår en alliance med Tyskland og Østrig den 23. september 1915, hvorefter han begynder at mobilisere mod Serbien. Som et beskedent og forsinket forsøg på at støtte Serbien ankommer en britisk og en fransk division til Saloniki fra Dardanellerne den 3. oktober.

Den tyske feltmarskal Mackensen leder invasionen mod Serbien. Under sin kommando har han den 3. østrigske arme, den 11. tyske arme og den 1. bulgarske arme. Den 2. bulgarske arme ledes af den bulgarske generalstab og opererer uafhængigt i et forsøg på at overskære jernbanen fra Saloniki til Beograd og dermed afskære forsyninger til Serbien. De 4 hære er tilsammen på mere end 300.000 mand. Serberne har mellem 200.000 og 250.000 men mangler våben og ammunition af alle typer.

Serberne håber på hjælp fra Ententen i Saloniki. Den 7. oktober angriber centralmagterne og den 23. overskærer den 2. Bulgarske arme forsyningsjernbanen fra Saloniki. Serberne trækker sig tilbage gennem bjergene og ind i det neutrale Albanien. Centralmagterne standser ved grænsen den 4. december og mellem 100.000 og 150.000 serbere samles op af den franske flåde på den albanske kyst og sejles til Korfu for at blive genopstillet og sendt til Saloniki.

Franskmænd og briter besatte en forsvarslinie rundt om Saloniki. Briterne foretrak tilbagetrækning, men bøjede sig

Kort over Ententens fremrykning fra 15. september til 12. oktober 1918

Saloniki-fronten i Grækenland, 1916

for fransk pres og blev Østrigerne og bulgarerne ønsker at angribe straks og drive Ententen i havet. Men den tyske generalstab siger nej og ønsker kun at forsvare grænsen mod Grækenland. Jernbanen fra Nish til Saloniki er ensporet og vil virke som en flaskehals for Centralmagternes forsyninger. Den græske situation er flydende, og bulgarske tropper i Grækenland, kan medføre at grækerne kastes i armene på Ententen.

Den politiske situation i Grækenland var kompliceret. Ententen var inviteret til Saloniki af den græske premierminister Venizelos. Det er uden for denne artikels formål at beskrive de komplicerede og skiftende sammenhænge i den græske parlamentarisme. Men lad os dvæle et øjeblik ved de helt utrolig dramatiske forhold omkring det græske kongehus. Den græske Kong Konstantin 1. var født 2.8.1868 og hans farfar var ingen ringere end Christian 9. Hans dronning Sofie var søster til den tyske kejser Vilhelm 2. og hendes mor var dronning Victoria. Konstantin blev konge 1913 og afsattes i 1917, hvor han går i eksil i Schweiz sammen med sin ældste søn den senere George 2. Han afløses af sin næstældste søn Alexander (1.8.1893 – 25.10.1920) der, indtil han dør af et abe-

bid, kun er et gummistempel for Venizelos. I mellemtiden er den parlamentariske situation ændret så Konstantin 1. genindsættes 19.12.1920 efter en folkeafstemning. I 1922 efter det katastrofale nederlag til Tyrkiet abdicerer han og går i eksil i Italien, hvor han dør året efter. Han efterfølges af sin ældste søn George 2. 20.7.1890 – 1.4.1947. Han kommer lige som sin far til at opleve at være konge af 2 omgange.

Konstantin 1. var stærkt tyskvenlig og gennemtvang afskedigelse af Venizelos og begyndte at tale om internering af Ententens tropper. En stærk entente-flådefdeling ud for Athen fik ham fra at forsøge at gennemføre den ide, men han holdt Centralmagterne orienteret om Ententens styrkeforhold og bevægelser.

Situationen med Ententens styrker i Saloniki udviklede sig kaotisk. I princippet havde en fransk general overkommandoen, men i realiteten modtog hvert kontingent ordrer fra sin egen nationale overkommando. Logistikken var et andet problem. Saloniki havde en meget beskedent havn, og dens bagland havde et meget begrænset vej- og jernbanenet. Så det var nødvendigt at opbygge alle former for forsyningsinstallationer. Klimaet var elendigt, og der fandtes en særlig ondartet type malaria. Efter

krigen rapporterede briterne alene om 481.262 sygdomstilfælde sammenlignet med 18.187 sårede i felttoget ved Saloniki.

I sommeren 1916 blev Ententens styrker som nu var nået op på 250.000 mand presset af den franske overkommando til at rykke frem mod centralmagterne ved den græske grænse for at forsøge at lette presset på Vestfronten. Ententens styrker bestod af franskmænd, briter, serbere, russere og italienere. Rumænerne forventedes at tilslutte sig Ententen i den nærmeste fremtid, og det indgik i felttogets planer, at en rumænsk hær ville komme nordfra og dermed falde Centralmagterne i ryggen. Rumænerne valgte imidlertid i stedet at gå ind i Ungarn.

Kampene bølgede frem og tilbage, og da vinteren satte en stopper for større aktiviteter havde Ententen presset centralmagterne en anelse tilbage fra den græske grænse. Italienerne udførte selvstændige operationer i Albanien i et forsøg på at fremme deres territoriale ambitioner i dette område. I mellemtiden havde forholdet mellem Ententen og Grækenland udviklet sig til en krise, som følge af at græske tropper ved fronten havde overgivet sig til tyskerne. Det førte til en flådeblokade af græske havne. I december 1916 blev grækerne tvunget til at sende Centralmagternes diplomater hjem, overgive den græske flåde og demobilisere sine styrker. Herefter oprettede Venizelos en eksilregering i Saloniki og begyndte at rekruttere soldater til at kæmpe sammen med Ententen.

Forstærkninger fortsatte med at strømme ind til Saloniki området, som hurtigt fyldte hospitalerne op. I starten af 1917 havde Ententen over 600.000 mand udover de græske styrker, heraf var kun ca. 100.000 kampklare. Der var ikke megen bevægelse af fronten. Så var situationen mere spændende bag linierne. Det blev opdaget, at Kong Konstantin 1. hemmeligt forsøgte at mobilisere en græsk hær. Det medførte, at han blev tvunget til at abdicere og gå i eksil den 11. juni 1917. Venizelos blev premierminister i Grækenland igen og reorganiserede den græske hær til igen at deltage i kampene på ententens side.

Frankrig udskiftede sin overkommando, og i september 1918 startede en stor offensiv. Ententen havde en total styrke på 574.000 mand, franskmænd, briter, serbere, tjekker og italienere (uden at medregne det italienske korps i Albanien) hvoraf ca. en tredjedel var kampklare. Tyskerne havde tidligere trukket deres tropper til Vestfronten, så der var kun 400.000 bulgarere tilbage, hvoraf mange var syge, moralen var lav, og der manglede mad og ammunition. Bulgarenes modstand kollapsede hurtigt, og i løbet af kort tid stod ententen i Bulgarien og et godt stykke oppe i Serbien.

Den 29. september underskrev Bulgarien en våbenhvile, men Ententens fremrykning fortsatte frem til 11. november 1918.

De forskellige kilder er meget uenige om hensigtsmæssigheden af den førte politik, troppetørrelserne og deres anvendelighed. Var det på den ene side lykkedes tyskerne på snedig vis i kraft af bulgarerne at fastholde et stor ententetroppestykke i længere tid, som kunne have været sat ind og anvendt bedre på Vestfronten? Eller var Salonikifrontens fald den moralske begyndelse på afslutningen af 1. Verdenskrig? Ententen slog bundproppen ind på centralmagternes sydlige flanke. Den engelske premierminister David Lloyd George anfører i sine erindringer, at ententen kun rådede over 160.000 mand i december 1917 og at centralmagterne mønstrede 203.000 tyske og bulgarske soldater. Man havde derfor ikke kræfter til en offensiv på dette tidspunkt. Når det gælder de britiske styrker, var det besluttet at fastholde dem på Salonikifronten, da man fandt, at de var for svækkede af malaria til at kunne anvendes på Vestfronten.

Kilde: The West Point Atlas of American Wars, Volume II, 1900-1953. Chief editor Colonel Vincent J. Esposito. 1959

Den tyske kanonbåd ligger på floden med dampen oppe - medens de tyske søfolk forbereder sig til afsejling.

Korstog i Europa

En boganmeldelse af Aksel Willumsen

I forbindelse med genudgivelsen af øverstkommanderende general Dwight D. Eisenhower's berømte værk *Korstog i Europa*, fik selskabet en invitation til at lave en lille montrestilling om krigen i Nordafrika og Vesteuropa baseret på blandt andet kampvognsmodeller og genstande fra samme.

Det er forlaget Rosenkilde, Nørregade 4 i København, som har taget initiativ til at genudgive det berømte værk i en nyoversættelse, 50 år efter at bogen udkom første gang på dansk. I samme anledning åbnede forlaget også en boghandel ved navn Rosenkilde & Bahnhof på samme adresse. Det var i den glædelige anledning, at vi hjalp dem med vores lille udstilling, som på dagen, ved en reception blev åbnet af den amerikanske forsvarsattaché fra den amerikanske ambassade Captain Roger Coldiron.

Ovenstående giver en kærkommen lejlighed til at omtale og gøre lidt reklame for værket, som historikere betragter som en af de mest betydelige, der er skrevet af en af krigens aktører - og må man nok sige af en person der var tæt på begivenhedernes

centrum.

Bogen er hans egen beretning i ordets bedste forstand - den er ikke skrevet af en ghostwriter - om krigen, som han oplevede den fra han i 1942 meldte sig hos generalstabschef Marshall, og til VE (Victory Europe) dag.

Han beskriver på ærligste vis og meget levende om sine sejre og nederlag, om strategier og taktikker, og om samarbejdet med sin egen stab. Hans forhold og uenigheder med blandt andet feltmarskal Montgomery og general Patton bliver også fortalt ærligt og uden at sætte dem i miskredit. Om hans store beundring for Churchill, trods deres momentvise uoverensstemmelser. Personligt synes jeg også, at den kommer godt rundt om forholdet til præsident Roosevelt, som det så fint antydes, ikke var det bedste.

Bogen er endvidere fyldt med mange kortillustrationer til at underbygge beretningen, samt fotos - dog ikke så mange som i den oprindelige.

Har du ikke læst bogen - så køb den! Har du den gamle - så genlæs den - den er det bestemt værd.

Udstillingen åbnes af den amerikanske forsvarsattaché Captain Roger Coldiron.

Montre med kampvognsmodeller og uniformsgenstande til illustration af krigen i Nordafrika og Vesteuropa.

"Ordonnans", såkaldt grissaille af Niels Simonsen . Frederiksborg Museet.

Ordonnanskorpset 1848-50

af J. Kofoed Larsen

Ordonnanskorpset er måske et af de mere ukendte afdelinger under treårskrigen, og alligevel var det et af de mest usædvanligt uniformerede.

Korpset blev oprettet den 24. Maj 1848. Det bestod ved sin oprettelse af en officer, tre underofficerer og 80 menige (hovedsagelig udtaget fra de til rådighed værende dragonregimenter)

Omorganiseret den 1. Marts 1849. Her blev det samtidigt meddelt at: *"Al ordonnanstjeneste skal ene besørges af dette korpset, og det forbydes i fremtiden at udtage folk af regimenterne til denne tjeneste"*. Mandskabet blev udtaget af det overskydende mandskab ved dragonerne og havde følgende organisation: En ritmester (chef og kommandant i hovedkvarteret), fire officerer (løjtnanter), 35 underofficerer og 180 menige. Disse deltes i to afdelinger: En ved Nørrejske Korps (ca. 150 mand) og en ved Flankekorps (ca. 50 mand).

I 1850 rykkede man i felten med i alt 5 officerer og 214 underofficerer/menige.

Korpset nedlægges kort efter krigen.

Uniformeringen var tilsyneladende i 1848 ordonnansernes tidligere regimentsuniform, men med en hvid sløjfe i skulderstroppen som beskrevet i lægen J.P. Laurents erindringer fra 1848. (under den 12. August 1848: *"En enkelt Ordonnans med sin hvide Sløjfe paa venstre Skulder var det Eneste, vi mødte, da han i stærk Trav ilede*

hen til Hovedkvarteret.") Man har så vidt, det vides, ingen andre nøjagtige beskrivelser af deres uniform fra dette år. Der har derfor været tale om en art midlertidigt fælles "felttegn" for de til Ordonnanskorpset udtagne. Først efter våbenstilstanden i 1848 får man bedre tid til at organisere korpset både organisatorisk og, hvad er mere vigtigt her, uniformsmæssigt.

I begyndelsen af 1848 får de med sikkerhed ny uniform. Den bestod af dragonuniform model 1848 og, dertil havde de gamle røde dragonkapper, hvilket gav dem tilnavnet: "Sjakalerne". Kappen blev, når den ikke var anlagt, normalt båret foran under skaberakken. Som hovedbeklædning, hvorved korpset især afveg fra alle andre enheder, anvendtes chapkaer model 1833 fra et af de tidligere lansenerregimenter. Det er uklart ud fra det foreliggende, hvilket regiment de kom fra, men en teori er, at de var fra det tidligere Holstenske Lansenerregiment.

Kort før Ordonnanskorpset får dem udleveret, ved vi, at Gardehusarregimentets reserveeskadron aflægger deres chapkaer til fordel for standard husarchakoter som de øvrige husarer. Så man har haft en rådighedsbeholdning på 100 -150 chapkaer lige ved hånden. Andre har kunnet fremsendes rimeligt nemt fra Tøjhuset.

De var desuden udstyret med sorte sabeltasker fra Gardehusarregimentets (æl-

dre?) beholdninger, og igen kan man spekulere over, om også de kom fra den noget nødtørftigt udrustede husarreserveeskadron. Måske fik husarerne også mere moderne sabeltasker udleveret ved samme lejlighed, og det måske er derfor, man har en rådighedsbeholdning også af dem ved hånden?

Skaberakker var af den nye model 1842 for dragoner, kornblomstblå med dobbelt karmosin kantstribet og med det kgl. navnetræk foran. Mantelsække var også kornblomstblå.

Denne 1849 uniform ses afbildet flere steder, bl.a. på Niels Simonsens kendte pennetegning (fra 1850), men måske mere interessant på J.V. Sonnes malerier og her især hans maleri af *"Lejren ved Oversø den 23. Juli 1850"*, hvor man midt i billedet har en flot gengivelse af en ordonnans set forfra i farver. Desuden på Sonnes maleri *"Feltgudstjeneste ved Dannevirke efter slaget ved Isted"*. Her ser man tydeligt en ordonnans skråt bagfra.

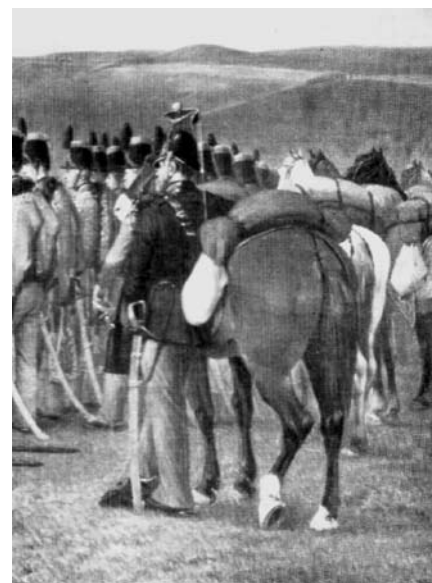
Begge de sidstnævnte malerier er færdiggjort kort efter krigen (1854-56) på baggrund af omfattende skitser og er meget nøjagtige i deres gengivelse.

Nu har vi så fået en ny gengivelse - omend den måske i opbygningen virker lidt naiv -, der helt klart viser den korrekte uniformering af et medlem af ordonnanskorpset 1849-50 med stor nøjagtighed

Bevæbning: Først hvad man nu havde, men senere luxemburgsk sabel og to pistoler M1848.

Note:

Lægen J.P. Laurents oplevelser i krigen 1848 kan man finde på nettet http://www.geocities.com/laurent_dk/jpl Laurent.htm

Udsnit af maleriet "Feltgudstjeneste ved Dannevirke efter slaget ved Isted". J.V. Sonne, Frederiksborg Museet.

Chakotens mødeprogram for 2008

Lørdag 5. april. Generalforsamling jf. Vedtægterne. Børs samt anvisningssalg.

Til Børsen opfordres medlemmerne til at sætte effekter til salg. Børsen starter kl. 13.00 og alle er velkomne til at medbringe og sælge, hvad de hjemlige overskudslagre måtte bugne af. Her er muligheden for at kombinere en rask oprydning af alt det du har mistet interessen for og få det omsat og gøre andre medlemmer glade og i stedet erhverve effekter, enten på børsen eller det efterfølgende anvisningssalg, der er mere i tråd med dine nuværende interesser. Det gælder både figurer, løsdele og bøger.

Efter børs er der generalforsamling fra ca., kl. 14.00. Og derefter et rask lille anvisningssalg, idet generalforsamlingen forventes gennemført hurtigt og smidigt som sædvanligt.

Der vil pr. e-mail forinden blive rundsendt en liste over effekter til dagens anvisningssalg. Listen vil ligeledes blive lagt på hjemmesiden.
Bemærk venligst at dagen er en lørdag.

Onsdag den 7. maj. 200 året for spanierne i Danmark

Vi markerer 200 året med et foredrag af Eric Lerdrup Bourgois, som har en bred produktion bag sig, blandt andet antologien Danmark og Napoleon. En skjult fransk-russisk dagsorden, krig med Storbritannien og svenske provokationer er nogle af brikkerne i et kompliceret spil om dansk-franske invasionsplaner af Skåne i 1808. Initiativet var russisk, men kronprins Frederik – der var ivrig for at komme i offensiven – pressede på for at uskadeliggøre Englands sidste allierede: Sverige – der, med sit ønske om at annektere Norge, var en alvorlig sikkerhedspolitisk trussel mod dobbeltmonarkiets eksistens. Opfordret af Rusland – og i bevidstheden om manglende styrke – henvendte man sig til den allierede franske marskal Bernadotte for at bede om hjælpetropper. Men trods gode viljer og omfattende forberedelser drukkede invasionsplanerne i skjulte dagsordener. Det

er baggrunden for de spanske troppers ophold i Danmark i 1808.

Medlemmerne opfordres til at medbringe figurer, plancher, bøger og andet med tilknytning til begivenhederne for 200 år siden.

Lørdag den 17. maj. Besøg på fronterne fra 1. Verdenskrig i Rødovre

Første Verdenskrig havde mange fronter. Dem besøger vi 2 af lørdag den 17. maj kl. 13.00, hvor der er arrangeret et sammensat program med besøg på 1. Verdenskrigs 2 fronter i Rødovre.

Vi lægger ud med en omvisning på 1. frontafsnit, som omfatter "Vestvoldens" Rødovre afsnit, hvor der bliver mulighed for kyndig vejledning rundt på den restaurerede vold samt på og i befæstningsanlæggene.

Efter omvisningen serveres der kaffe og kage i "Artillerimagasinet", hvor der er en mindre udstilling om voldanlægget, og forholdene omkring 1. Verdenskrig. Der er parkeringsplads for enden af Rødovre Parkvej nær "Artillerimagasinet".

Efter besøget på "Vestvolden", som forventes afsluttet omkring kl. 15.00, besøger vi 2. frontafsnit i form af "Salonikifronten", hos Warmi Hansen, Hviddingvej 45 i Rødovre.

I Chakotens martsnummer vil der være en appetitvækker i form af en artikel om både Warmis model af Salonikifronten samt en kortfattet opdatering af en af 1. Verdenskrigs mest upåagtede fronter. Hvis du har lyst til at læse mere om emnet, har Chakotens hjemmeside masser af godt læsestof at byde på. Hvis du leder efter mere baggrundsstof på internettet, er det værd at vide, at Saloniki hedder Salonica på engelsk samt at fronten ofte optræder under navnet The Macedonian Front.

Søndag den 3. August kl. 12-17. Chakotens Sommerekskursion til Lejre Forsøgscenter

Kom til Lejre og få én på opleveren. Rejs dig op af den bløde lænestol, ret de krumme knæ, læg de støvede bøger til side og se historien folde sig ud for øjnene af dig. Dette er noget andet end History channel.

Tag familien med og se når Nord- og

Sydstatsoldater mødes med blafrende flag i krudtrøg, heste der galopperer, kanonerne tordner og eksplosionerne sender røgskyer i vejret. Se de mange soldater svede i uldtøj, mens ordrene flyver og trommerne dundrer.

Jo – det er større og bedre end nogen sinde i Lejre.

Gå også en tur i de autentiske teltlejre med skønne damer i store kjoler, se flotte uniformer, våben og udstyr i deres rette element. Men pas på – de søger nye rekrutter! Felt-lazarettet viser, hvordan man sædvanligvis gjorde ved skudsår - man amputerede! De søger også frivillige forsøgspersoner.

Se også de civile i deres egen lejr med små boder, med tidstypiske varer.

Soldater og civile vil være på stedet fra fredag til søndag, og der er normal åbningstid alle dage, hvis I er forhindret søndag. Det er en god ide at tage madkurven under armen og enten spise i én af lejrene eller under slaget. Man behøver ikke at tilmelde sig forinden og finder selv ud af samkørsel, man mødes blot på P-pladsen foran indgangen kl. 12.

Lejre Forsøgscenter

Slange alleen 2 · 4320 Lejre
Bus 233 kører direkte fra Lejre station.
Åbningstider 10 – 17
Priser voksen 110 kr Børn 3-11år. 70 kr.
Læs mere: <http://www.lejre-center.dk>
eller kontakt
Aksel Willumsen tlf.32540177,
e-mail: akse@corfitz.com eller
Leif Christensen 21341956
e-mail leif.c@mail.dk

Onsdag 13. august

Hyggemøde,

Medlemmerne opfordres til at medbringe ting fra deres sommerferie. Museumsbesøg, indkøb af figurer, bøger, tidsskrifter og lign.

Onsdag 3. september. Spanierne i Danmark, 200 år.

John Winther Hansen fortæller om situationen op til 1808 og hvorfor det fransk-spanske hjælpekorps på 26.924, hvoraf ca. 15.000 var spaniere, kom til Danmark i marts 1808. Det blev et kulturmøde, der

satte sig spor i dansk litteratur såvel som i en folkelig bevidsthed om forskelle mellem en dansk og en sydlandsk væremåde.

I anledning af 200-året for begivenhederne er der taget initiativ til en vandreudstilling på følgende 4 museer med bl.a. originale genstande efterladt af spanske soldater:

- 1 februar til 24. marts på Holbæk Museum
- 29. marts til 1. juni på Museet på Koldinghus
- 13. juni til 17. august på Langelands Museum
- 29. august til 2. november på Roskilde Museum

Chakoten deltager i vandreudstillingen på de 3 sidstnævnte museer med figurer fremstillet og bemalet af John Sjøberg, Christian Raun og John Winther Hansen.

Onsdag 1. oktober

Anvisningssalg.

Der afholdes anvisningssalg og børs. Bøger, figurer og samlesæt. De, der har meddelt mailadresser, får lister over det anviste tilsendt pr. mail. Listen lægges desuden på Chakotens hjemmeside. De, der ikke har opgivet mailadresse, kan få tilsendt liste over det anviste mod at indsende en A4 kuvert forsynet med adresse og kr. 6,50 i porto til:

Christian Raun, Carl Bernhards vej 17, 3.th, 1817 Frederiksberg C.

Søndag 26. oktober, kl. 12.00 – 16.00.

Miniaturemilitær i Kastellet

Selskabet afholder Miniaturemilitær i "Gamle Varmecentral" i anledning af Kastellets fødselsdag og åbent hus arrangement. Der vil samtidig være adgang til Kastellets samlinger og museer.

Vi afholder som foregående år udstillingen "Miniaturemilitær" i "Gammel Varmecentral" hvor der vil være figurstøbning, figurbemaling, krigsspil og figurer/dioramaer og meget andet – til glæde for store og små. Kastellet vil også som tidligere år, stille med et stort program af militært tilsnit.

Er der medlemmer som har tid og lyst til at være med til at udstille figurer, og/eller være ambassadører for selskabet mm. hører vi gerne fra jer. Men man er selvfølgelig også velkommen til bare at besøge os og få en snak.

Kontaktpersoner er:

Leif Christensen, tlf. 28 26 70 83,

e-mail: leif.c@adr.dk eller

Christian Raun, tlf. 33 31 21 22,

e-mail: c.raun@webspeed.dk

Onsdag 5. november.

Kursus:

Howdan skaber man sin egen figur fra bunden af samt udformning af støbeforme og støbningen. Christian Raun m.fl. står for "hands on" (evt. workshop)-projekter for mindre grupper, således at alle kommer til at se processerne på nært hold. evt. workshops

Lørdag 29. november.

Julemøde og årskonkurrence.

Kl. 18.00 i Kastellet, Hestestalden, Nordre magasin. Fra kl. 17.30 - 18.30 er der indlevering af udstillingsgenstande til årskonkurrencen.

Herefter er der smørrebrød med dertil hørende julehygge, kaffe og kage. Pris for spisning er 75,- kr. for voksne og 25,- kr. for børn under 15 år. Vin, øl og sodavand kan købes til rimelige priser. Selskabets medlemmer opfordres til at tage ægtefælle/samlever og børn med til det populære arrangement. Også i år er Figurina Danica inviteret til at deltage i konkurrencen.

Tilmelding

Afhensyn til indkøb af smørrebrød m.m. bedes deltagerne tilmelde sig til:

Aksel Willumsen, tlf. 32 54 01 77 eller på e-mail: aksel@corfitz.com. senest onsdag den 21. november.

Årskonkurrencen

Konkurrencens kategorier er:

1. Enkeltfigurer/rytterfigurer op til 65mm.
2. Enkeltfigurer/rytterfigurer over 65mm.
3. Figurgrupper/vignetter (indeholdende max. 4 figurer i alle størrelser).
4. Dioramaer og opstillinger.
5. "Fra det hjemlige skatkammer".

Alt kan tilmeldes denne kategori.

Nogle eksempler: tegninger, replicavåben, publikationer, temaer om frimærker, medaljer osv. – eneste betingelse er, at man på en eller anden vis har gjort en særlig indsats for at fremstille, eller samle det udstillede.

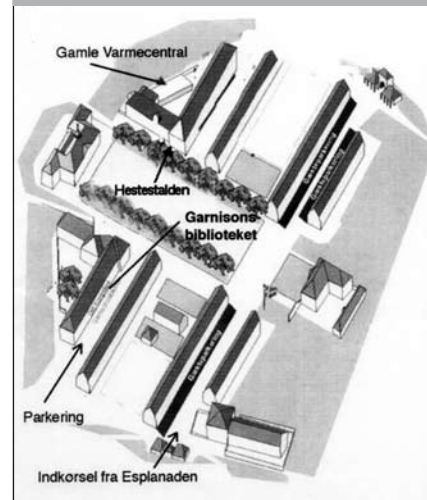
Også i år er der en uforpligtende børnekategori med præmier (slikposer) til alle dem som deltager. Det er bare med at kickstarte børnene - de er jo selskabets fremtid

Præmier

Der er - som altid - præmier inden for alle 5 kategorier. Præmierne er Chakotens flotte Diplom, Chakotens prægtige vin.

Desuden er der "Best in Show"-præmien som går til den udstillingsgenstand af alle, som får flest stemmer og belønningen er selskabets flotte skjold.

Kort over Kastellet

Oversigt over farvebilleder

FORSIDEN

Billede vedrørende artiklen om de laurbærkransede Ørne.

Modtagelse af Kejsergarden ved la Vilette i Paris den 25. november 1807.

Udsnit af maleri af Nicolas Antoine Taunay (Musée de Versailles).

FORSIDENS INDERSIDE

Billeder vedrørende artiklen om Napoleons indtog i Rusland 1812, 2.del. Kampen ved Romanov 15. juli 1812. Landsbyen Romanov med floden Vousva 15. juli 1812 og kosakker og polske ridende jægere ved Romanov d. 15. juli.

Tegnet af Chr. Würigler Hansen.

BAGSIDENS INDERSIDE

Billeder vedrørende artiklen om Saloniki-fronten i Grækenland 1916. Udsnit fra terrænbordet med 40 mm figurer fra Brigader, Heyde og andre lignende fabrikater, med kanoner og køretøjer fra bl.a. Britains, Dinky Toys, Tekno og Solido.

BAGSIDEN

Figurer og opstillinger fra Julekonkurrencen 2007 fremstillet og bemalet af Chakotens medlemmer.

